

Pöolaasta vahetusele uuendage „Romaan’i“ tellimist.

LESTI
KIRJASTUS-
RAAMATUKOGU

6
MAY
BER
6

ROMAAN

№

13

Suplemas.

KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENK.”
TALLINN, 1930.A. IX. AASTAKÄIK.

Hind 40 senti.

ROMAAN Nr. 13

SISU:

- Hanns von Spielberg: Kolmiktäht.
 R. A. Mangham: Allani ohver.
 Andres Silta: Nooremehe laul.
 Norbert Jacques: Rhodeesia kaks mõistatust.
 Ferenc Herczeg: Kuidas Isa kihlus.
 Fritz Hornberg: Hundid.
 H. J. Magog: Sinine pärlikee.
 Arkadi Avertshenko: Trahv.
 Lonis Burlandt: Hinge unelmed.
 O. Grossschmidt: Seegi mu kal-
 mule too.
 Jo Hanus Rösler: Moskva suits.
 George Barr: Unustatute saar.
 Tött ja nalja.

ROMAAN'i

tellimishinnad:

Kodumaale:

12 kuud (24 nr. nr.)	Kr. 7.50
9 kuud (18 nr. nr.)	6.00
6 kuud (12 nr. nr.)	4.00
3 kuud (6 nr. nr.)	2.25
2 kuud (4 nr. nr.)	1.60
1 kuu (2 nr. nr.)	—80
Üksiknumber	—40

Välismaile:

12 kuud	Kr. 10.—
6 "	5.—
3 "	2.50

Tellimisi võtavad vastu ilma lisa-
 tasuta kõik postiasutused, rmtkpl.
 ja „ROMAAN'i“ müüjad.

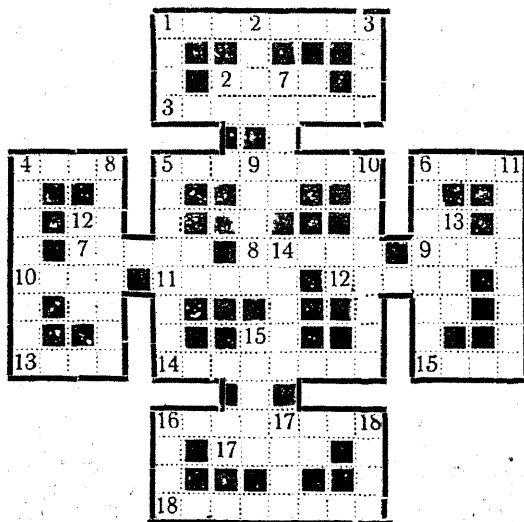
Tallituse aadress:

TALLINN, Mürivahe tän. 16
 Telefon (2) 12-53.

Ristsõnade mõistatus

Nr. 13 (199).

Seadnud: Eino Vanker.

Sõnade tähendus.

Pahemalt paremale:

- Järelvalve
- Vee terrass.
- Mägestik Aasias.
- Kehakate.
- Vald Valgamaal.

- Riisiviin.
- Mõis Tartumaal.
- Naisterahva nimi.
- Pahameel.
- Valitseja.
- Chateaubriand' paremaid teoseid.
- Panipaik riitele.
- Vaim.
- Jääb sageli „tiisikusse“.
- Soome rahvusjook.
- Kulla leiu piirkond Ameerikas.
- Looming.
- Vald Valgamaal.

Üialt alla:

- Valminud.
- Heli.
- Aine.
- Väin Euroopas.
- Linn Aasias.
- Matemaatiline oskussõna.
- Niiluse harujõgi.
- Pealinn.
- Kindlus Venes.
- Loomusund.
- Linn Indias.
- Kuuldub koeralt.
- Nimi piiblist.
- Keeleteadlane Eestis.
- Tuule sünnitus.
- Lõbustusvahend.
- Laeva paranduskoht.
- Tulemägi.

Lahendus ilmub „Romaan“ Nr. 17 (203.)

„Romaan“ tellimishinnad: 12 kuud (24 nr. nr.) Kr. 7.50; 6 kuud (12 nr. nr.) Kr. 4.00;
 3 kuud (6 nr. nr.) Kr. 2.25; 2 kuud (4 nr. nr.) Kr. 1.60; Üksiknr. 40 s.

Romaan

Nr. 13 (199)

Juuli 1930

IX. aastakäik.

Kõik suitsetavad paberosse

Laferme Nr. 50 Manon Baar Stella

20 tk. — 50 s.

20 tk. — 35 s.

25 tk. — 35 s.

20 tk. — 25 s.

Diva Must Peeter

25 tk. — 25 s.

25 tk. — 15 s.

Meie vabrikus puhastatakse tubakat pneumaatilisel viisil tolmust ja teistest tervisele kahjulikkudest lisandustest.

A/S. „LAFERME“

Kolmiktäht.

Saksa kirjanik **Hanns von Spielberg'i** romaan.

9

See vaatas talle otsa nagu meeltheitja! Äkki sai talle selgeks, et oli kaotanud oma kahekordse mängu, et selle mehe aususe vastu oli purunenud kiusatus.

„Kurt!“ palus ta ja tõstis käed ta poole.

„Kurt, ainult see ainus kord —“

Ta ei lõpetanud.

Dissonantsiga lõppes pallisaalis muusika ja sajast kõrist kostis metsik hirmuhtüid „Tuli — Tuli!“

Veel seisid mõlemad vastamisi. Nad kuulsid vaevalt põgenevate kogude appihüüdeid, nad ei pannud tähele heledat valgust, mis suurest saalist hoovas talveaeda, kõigist küünlatest üle särades — mis tähendas neile hädaoht sel silmapilgul, mil nad matsid oma armastuse!

Kuid kui Kurt ei pannud tähele krahvinna palavalt tõstetud käsi, kui ta ägava rinnaga ikka uuesti kordas: „Parem surra, kui elada häbis!“ haaras viimast nagu vaimuhaigus. Ta kogus riided kokku ja tormas valjult naerma hakates pidusaali avatud väravate poole.

Nüüd kadus tarretus, mis seni v. Stetteni

kütketes oli hoidnud. Ta ruttas talle järele, ta haaras lehvivate paelte järele, mis rippusid krahvinna kleidilt. „Sofia — krahvinna! Te jooksete hukatusse!“ hüüdis ta.

Kuid see ei kuulnud. Pimedalt jooksis ta edasi. Nüüd oli ta kesk auru ja suitsuga täidetud saali, mille kardinaid mööda hiilised leegid, mis närisid ka kassetteeritud lage õlidega joodetud pundeist, kesk kokkukuhjunud inimeste määratud segadust, kes seisid nõutult ja tegevuseta ja näisid hirmsa saatuse ohvrid. Kustsid kriiskamised ja hälddamised, suitsust poolenisti lämmatatud kisa ja hüüded igas Euroopa keeles! Üle langenute, läbi tiheda massi tegi Stetten enesele teed. Ta ei näinud muud kui ilusa naise mererohelist kleiti enese ees, ta tumedaid juukseid, ta valgeid õlgasid. Nüüd oli ta tema juure jõudnud, ta haaras saleda kogu ja kandis teda, hiiglajõul teed murdes, trepi, päästmise poole.

Tahtetult, pool minestunult, puhkas krahvinna ta rinnal. Juba oli Stetten jõudnud trepiastmeni ja hingas juba puhtamat, värskeamat õhku, mis voolas alt. Ta tegi ene-

sele väevõimuga teed läbi voogava massi, kes eeskojas uuesti kuhjunud; läbi juurerutanud tuletõrjujate tihedate salkade palee ees, läbi tuhandete uudishimuliste kannab ta oma ilusat, tahtetut koormat.

Päästetud!

Pargi müüri ääres seisis lattidest kokkulõõdud majake, milles olid vist töölisel einetanud ehitamise ajal. Kahel palgil ukse ees istusid monarkid, praegu pääsnud hirmsa saatuse käest, ja nende ees seisis hädaldav rauk: krahv Rasumovski, tulest hävitatud toreduse omanik. Tõsiselt ja vaikides vaatasid vürstid pragisevatesse leekidesse, mis tegid enesele teed hiiglahoone sisemusest ja tulevihke taeva poole saatsid. Aegajalt lähenes mõni tuletõrjuja, kes lühidalt andis teateid. „Loodetakse, et külaliste enamus on päästetud!“ teatas ta nüüd.

Jälle möödusid minutid, pragisedes langes suur kuppel peaportaali kohal kokku, vaskkatus pidusaali kohal hakkas sulama, kuldsest voolasid metallojad valgesse lumme, mis, puudutamata kuumusest, ümbritses põhimüüre.

Stetten oli kannud minestanud krahvinna kuni selle kindla koha läheduseni, kust vaatasid monarkid julma vaatemängu, kuid ta nägi, et ei võinud teda ta kerges riietuses jätta talveöö kätte. Ta lõi jalaga onni kõõnenukse ukse lahti ja viimase jõupingutusega tõstis ta saleda kogu veel viimast korda ning lasi ta siis libiseda pingile seinä ääres. Krahvinna kleit tõmbus seal juures viltu ja siidist kaelarätiku voltidest libises väike pilet ja langes määrinud põrandale. Tahtmatult kummardas Stetten selle järele ja rohkem mõttetult kui teadlikult pistis ta selle rinnatasku. Siis ruttas ta välja, et kutsuda Tuhtsini valitsejanna jaoks naiselikku abi.

Väljas seisis ikka veel krahv Rasumovski monarkide ees, värisev, murtud rauk. Ja nüüd tõusis tsaar ja pani käe õnnetu mehe õlale: „Lohutu, Kirill! Jumal tahtis seda. See oli inimeste töö ja pidi hävinema. Kuid tahan panna balsami su haigele südamele: uus palee, mille enesele ehitad, peab kandma vürstikrooni — vürst Kirill Rasumovski!“

Ja rauk kummardas oma leekides seisva lossi ees valitseja ette ja sosistas: „Täna, isake, täna!“ Ja ta väsinud silmades säras äkki õnnesära, nagu oleks too leegimeri föniksipesa, millest ta ise tõuseb säravalt uuele jõule ja uuele õnnele.

Vanitas vanitatum!

Ü h e k s a s p e a t ü k k .

Loorid kaovad.

Peale pikemat otsimist oli Kurt v. Stettenil õnnestunud leida krahvinna kammerneitsit, kes oli omalt poolt otsinud meeleheitlikult oma käskijannat. Ta viis selle väikese onni juure pargis, muretses siis sõiduki, et viia Tuhtsini perenaist kuhugi hotelli, valvas minestunu transpordi üle ja läks siis, kui oli veel kutsunud tubli arsti ta juure, oma korteri.

Ta ei tundnud end ainult kehaliselt väsinuna, vaid ka ta hingeline seisukord oli nii vilets, et tundis seda nagu rasket haigust. Hirmus pettumus, mille ta oli üle elanud viimastel tundidel, rõhus teda maha. Et naine, kellele ta süda oli tuksunud, teda salakuulajaks oli võinud pidada, et ta ära ei põlanud ühes armastuse kinnitusega soovi ette kanda, mis pidi maksma ta ausa nime — ah, see oli liig palju, liig palju!

Oma tuppä jõudes, heitis ta voodile, et leida veidi rahu, mida ta, seda tundis ta, tungivalt vajajas. Kuid uni ei tulnud. Asjatult pöörles ta asemel, ikka jälle tõusid ta vaimusilmade ette viimase öö pildid: ikka jälle nägi ta end seisvat ilusa Sofia Pototska vastu ja see heitis talle häbistava pakkumise näkku.

Lõpuks tõusis ta. Voodi ees lamas ta munder nagu ta selle kahe tunni eest seljast oli võtnud, täis nõe ja mustuse plekke, siin ja seal läbi põlenud ja edaspidiseks tarvitamiseks täielikult kõlbmatu. Mehaaniliselt tühendas ta taskud ja pani rahakoti ja mis muidu kaasas kandis, õõlaule. Seal juures langes talle väike pilet kätte, pilet, mis oli libisenud krahvinna kleidist, kui ta ta aseatas onni pingile. See oli lahtine, kokkupandud tükk paberit, Sofia Pototska näis olevat selle saanud, kui oli juba riietunud ja tahtis pallipidule minna.

Stetten astus kirjutuslaua juure, et piletit luku taha panna. Kuid kuna see lebas lahtiselt ta ees, langes ta pilk tahtmatult kirjale, tundmatule, peenele kirjale. Ja ta luges mõtetes esimese rea:

„Olles ise takistatud tulla Rasumoski juure, palun teid, kallid sõbranna, veel täna tarvitada oma võimu noore germaaniapoja üle —“

Nüüd ei viivitanud ta kauemini. Pileti sisu puutus kahtlemata temasse ja selle järele, mis oli juhtunud, oleks olnud rumalus, kui ta seda ei oleks lugenud.

„Olles ise takistatud tulla Rasumovski juure, palun teid, kallid sõbranna, veel täna

tarvitada oma võimu noore germaaniapoja üle. Vajan tingimata pabereid ja ma ei kahtle, et teie võidukal igul ilma eriliste raskusteta õnnestub teda ilgaks teoks ahvatleda, mille talle ette kirjutate. Muidu: kahtsege mind. Olen haige, mul on hirmus reumatism ja veel hirksam pahandus omas majas. Louison jäi oma lapsiku jonni juure, jah, ma usun ikka veel, et ta vastupidistest tõendustest hoolimata Saksa blondpea vastu tunneb elavat huvi. Mul oli temaga ärev jutuajamine, millest sain veendumuse, et mõlemate vahel on vanemaid suhteid. Kuidas need on sõlmitud, on mulle täitsa seletamatu. Ehk külastate lähematel päevadel edevat last ja teie naiselikul tarkusel õnnestub kindlasti kergemini tulla saladuse jälile, kui teie alandlikul T.“

Ikka uuesti luges Stetten imelist kirja. Ta ei võinud kahelda, kes oli saatja! Nii siis, mitte ainult oma huvides, mitte ainult Poola patriootide kasuks soovis Sofia Pototska akte tundma õppida, vaid ta tahtis neid anda ka intrigeerivale diplomaadile kasutamiseks, kes igalpool, kus võis, töötas Preisimaa huvide vastu! Häbipuna tõusis noormehe näkku. Kui kergeusklikult oli ta end petta lasknud! Nüüd ei olnud enam kahtlust: krahvinna kirglikud armuavaldused olid ainult valed, ainult ahinõu, et teda lasta oma kohust unustada, et teda kiskuda hukatusse!

Esimeses, ülevoolavas pahameeles tundis Stetten himu saata kiri Sofia Pototskale tagasi lühida, hävitava märkusega, et oli teda lugenud. Kuid siis võitis rahulikum kaalumine: mispärast pidi ta käest andma selle võrratu relva? Kui krahvinna ja Talleyrand kuulsid, et ta teadis nende ühist kava, tegid nad kahtlemata vastukorraldusi. Ei, pilet pidi jääma tema saladuseks, hinnaliseks saladuseks, mille oli usaldanud talle armuline juhus.

Ja kõige pealt: kas oli veel kahtlust, et kontess Savigny-Perigord ja Louison de Vernier olid üks ja sama isik? Kas ei olnud ta end ise onu ees välja andnud? Ja kas ei olnud ta nähtavasti mingil viisil tema eest välja astunud?

Stetteni süda oli veel nii haige, surve, mis temal lasus, nii tugev, et südamlilik tunne, mis tal kord oli olnud Louisoni vastu, sel tunnil ta hinges võimule ei pääsnud.

Kuid ta rinda asus tänulik kaastundmus: missugused imelised olud olid mõjutanud noort tütarlast, et ta end nüüd näitas maailmale sama mehe õetütrena, keda tema ja ta ema vaevalt aasta eest olid pidanud oma hullemaks vaenlaseks! Missugused saladuslikud suhted olid nende kolme inimese vahel, kes olid nii isesugused oma vaadete ja südamehariduse poolest?

Ja kuna Kurt mõtles ja mõtles, tõusis tas mõte, et peab jõudma selle saladuse jälgile, ja tas ärkas veendumus, et ta on kohustatud pakkuna noorele tütarlapsel oma abi ja toetust. Jah, seda tahtis ta teha ja Louison pidi otsustama, kas võtab selle vastu või lükkab tagasi.

Kuidas aga kontessile läheneda?

Stetten ei armastanud tehtud otsust kauaks edasi lükata. Ta tahtis, kui võimalik, veel täna kõnelda Louisoniga, ta tahtis ta vastu avameelne olla, talle teatada, et tunneb ühte Talleyrandi kirja, mis puudutab ka tütarlast. Ta pidi jõudma selgusele, enne kui krahvinna külastas Louisoni. Ja õige tee näis talle kõige parem, vähemalt pidi ta seda katsuma. Nii sõitis ta visiidiajal Beneventi vürsti paleesse ja lasi end teatada kontessile. Kuid siin näisid maksivad omad juhtnöörid: teda ei võetud vastu, kontess olevat mõned päevad haiglane, öeldi.

Õige tee ei olnud sihile viinud — nüüd pidi kavalus aitama! Kuid asjatult vaevas Stetten pead, kuidas Louisonile teadet saata.

Pahatujuuliselt jalutas ta oma korteri poole, kui märkas, et noor, edevalt rietatud tütarlaps teda nii teraselt vaatles, et ta pidi oletama, et teda tuntakse. Kui see lõpuks isegi häbelikult teretas, tuli Stettenile meele ilus nägu tõmpnina. See oli Sofia kammerneitsi, kelle ta eile öösel oli kutsunud krahvinna juure. Tahtmatult seisatas ta ja küsis viisakalt krahvinna tervise järele.

Tütarlaps näis seda oodanud olevat. Ta andis lahkelt teateid. Ta käskijanna olevat kosunud, olevat küll veel ärevuses, kuid tahtvat homme hommikul kindlasti ära reisis. Teda olevat linna saadetud, et ärapälenud tualettasjade asemele muretseda kõige vajalisemaid reisiks, siis pidavat ta veel viima kirja Beneventi vürsti paleesse, milles armuline krahvinna vist teatavat kontessile oma ärasõidust. Edevale tüdrukule näis löbu

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

tegevat vestelda pikemat aega tänaval kena Preisi ohvitseriga.

Kas see ei olnud saatuse viibe? Kas võis Kurt kasutamata selle mitte ial korduva juhuse mööda lasta? — Iialgi!

Ta palus tütarlast silmapilk oodata, astus lähemasse lillekauplusesse ja ostis buketi, lasi siis enesele tinti ja sule anda ja kirjutas kiirelt paberile:

„Mälestuses mõnele unustamatule tunnile markii Rousillier aiamaajakeses palun Louison de Vernier'lt kõnelust. Ootan omas kor-
teris, Ring 87, vastust.

Kurt v. Stetten.“

Ta luges pileti veel kord läbi, pani selle kokku ja peitis selle lõhnavate õite sisse sel viisil, et see vähese tähelepanu juures leitud pidi saama. Siis lasi ta buketi hoolikalt paberisse mässida, et sedel viija kätte ei satuks, ja astus uuesti tänavale.

Kammerneitsi ootas tõepoolest veel ikka.

„Siin, mu laps,“ — ta pistis kuldraha tütarlapse kätte — „võtke, palun, ka need lilled kontessi jaoks kaasa. Kuid ma ei taha, et teatakse, et nad on minu käest. Teie mõistate mind ometi —“

„Muidugi, armuline härra!“ naeratas tütarlaps kelmikalt. „Armuline härra võib mind usaldada. Ma tean ka, et armuline härra eile öösel mu hea käskijanna leekidest kandis ja ma teeksin seda sellepärast ka tasuta.“

Ja ta noogutas ja tripeldas kõrgekontsalistel, kenadel kingadel minema.

Stettenil tulid tõsised kahtlused, kui ta korteri tagasi jõudes, veel kord kaalus oma julget sammu. Kui kergelt võisid ta read võrastesse kättesse sattuda? Ehk koguni Talleyrandi enese kätte! Kui lähedal oli hädaoht, et Toinette, krahvinna kammerneitsi, sellele ütles kokkusaamisest temaga, et Sofia siis kõik mõistis. Kuidas aga võttis kontess, kuidas võttis Louison ta ridu vastu, kui ta need kätte sai? Ta oli olnud siia-
maani ta vastu nii võõras ja külm — ehk nägi ta tema palves ainult häbenematut lähenemiskatset, mida tagasi tõrjuda ta pidas oma kohuseks! Kuid kuul oli kiikuma pandud ja nüüd tuli ootama jääda.

Algas õhtuvidevik, jaanuari õhtu varajane videvik. Vastu aknaruute langes lumi suurtes helbetes, tänavatel olid süüdatud vähesed laternad, mis tookord leidusid Viinis. Kurt v. Stetten oli lambi lasknud seada kirjutusaluale ja tahtis kirjutada Jakobäale, ta lootis, et sellega oma ärevatele mõtetele lahutust võib anda,

Vaevalt oli ta aga mõned read kirjutanud, kui teener koputas uksele ja teatas, et daam soovib härra pealikuks kõnelda.

Stetten kargas üles.

„Palun sisse astuda!“

Ukse avatuses ilmus looritud, küürus kogu, kahtlemata vanem naine.

„Millega võin teenida?“ küsis Stetten ootusrikkalt.

Naine tõstis loori. Nähtavale tuli kortsuline, hea rauganägu. Kus oli näinud Kurt seda nagu heatahtliku ilma pruunides, veidi kartlikkudes silmades?

„Teie ei tunne mind enam, monsieur de Stetten?“ küsis ta tasa, kurva naeratusesega.

Eh! Nüüd teadis ta äkki, kelle nägu see oli. „Madeleine! Madeleine, see olete teie? Te töite mulle teate oma noorelt käskijannalt? Te olete Louisoni juures?“ küsis ta kiirelt ja tormiliselt.

Madame de Vernier' vana teenijanna Rue Honoré'lt noogutas jaatavalt. „Mademoiselle sai teie read, monsieur de Stetten, ja tahab teiega kõnelda! Kas võite kaasa tulla?“

„Muidugi, kohe! Vabandage minutiks, olen kohe valmis.“

Veerandtundi hiljem istusid Stetten ja vana naine türisõidukis vastamisi ja sõitsid läbi Viini väiksemate tänavate oma sihi poole. Elavalt tõusis Stetteni mälus mälestus teisest sõidust, mida ta ka oli teinud rauga kõrval. Peaaegu aasta oli möödunud neist päevadest Pariisis, kui nägi esimest korda Louisoni, sündmusriikas, vaheldusriikas aasta! Ja jälle sõitis ta tema juure nagu tookord, ja ometi teistsugustel oludel. Jälle tohtis ta teda ainult salaja näha ja jälle oli vaenlane, kes selleks ettevaatuseks sundis, Talleyrand — tema, kelle palees ta pidi nägema nüüd Louisoni.

Vanker peatus õuepealse maja ees. Madeleine viis oma saatja läbi mõne pimeda käigu üle õue, siis teise maja tagumisest trepist üles — lõpuks avas ta ühe ukse.

Kurt seisis Louisoni ees!

Ilus tütarlaps oli väga kahvatu, ta näol oli unetute ööde vastuhelk, sügav mure ta silmis kõneles nii selget keelt, et ohvitseri täitis südamlilik kaastundmus. Ta oli raskelt, väga raskelt kannatanud, seda ei võinud varjata Kurtile ka kerge, rõõmus sära, mis lagunes silmapilguks ta näo üle. Ja see oli tõepoolest ainult uuesti ärganud lootuse kerge sätenud, sest kohe selle järele löi tütarlaps käed näo ette ja hüüdis valulikul nuuksudes: „Mis peate minust arvama, härra v. Stetten! Mis peate minust arvama?“

„Laske mul ainult tühte öelda, preili Loui-

son, et ma heameelega teid nõu ja abiga aitan, kui seda lubate," vastas Kurt soojalt.

Ta sõnade lihtne südamlikkus näis komteessile head tegevat. „Oh, härra v. Stetten, teie ei aimagi, mis mulle on maksnud masakraad, milleks olin sunnitud viimastel nädalatel ka teie suhtes, kui raskelt ta all kannatasin! Sellest õhtust saadik õuepalees, mil kohtasin teid Viinis esimest korda, võitlesin enesega alatasa ja tahtsin end mitu korda teile avaldada, kuid ma ei tohtinud seda. Ja ka täna, kui teie lilled mulle ütlesid, et te mind kõigest hoolimata ei ole unustanud, ka täna ei oleks ma julenud teid enese juure paluda, kui ei oleks tunnud kohustust teid hoiatada. Teile tahetakse halba, härra v. Stetten, tahetakse —“

„Mind taheti meelitada alatusele, Louison, kuid arvestati valesti. Kallaletung äpardus. Kuid ma tänan teid, tänan teid südamlikult osavõtu eest, mida näitasite minu vastu.“

Louison vaatas talle küsivalt otsa ja teatas lühidalt, krahvlinna Pototskat võimalikult kõrvale jättes, eelse õhtu sündmustest. Louison hingas kergendatult, kui ta lõpetas; kuid Stetten jätkas: „Mitte minust ei tohi siin juttu olla. Kõneleme teist! Tunnen, et teie kannatate ja see haarab mu südant! Louison, kui vajate sõpra või nõuandjat, ärge unustage, mis ütlesin kord teile ja teie emale Pariisis: oleksin õnnelik, kui võiksin teid aidata!“

„Mind aidata?“ naeratas Louison kurvalt ja raskemeelselt. „Mind ei või aidata! Pean ahelaid edasi kandma, kuni nad mu põrmu suruvad, ja et pean neid naeratades kandma, see on kõige raskem!“

„Aus tahtmine suudab palju, Louison. Ja mul on see aus tahtmine — ärge seda tagasi lükake!“

Louison raputas ilusat pead. „Teie mõtlete hästi, härra v. Stetten, tean seda, teadsin seda juba tookord, kui olite Pariisis meie juures ja meile kallimeelselt pakkusite oma abi. Meil oli tookord küllalt raske, et pidime villast lahkuma, ilma et teile teadet võisime anda — ja ma ei teagi, kas need vähesed read, mis jätsin teile enne kiiret ärasõitu, teie kättesse jõudsid.“

„Siiski, siiski!“ kinnitas Stetten. „Ja ma nägin teid purjeka pardal veel kord, kui lahkusite Touloni sadamast!“

„Tõepoolest? Siis ei eksinud ma? Te seisite Inglise sõjalaeva lael — ma arvasin, et kuulsin teie häält üle laine!“ Louisoni nägu punastas selle mälestuse juures. „Kui imeliselt elu inimesi kokku juhib,“ täiendas ta tasa.

„Kas see ei tähenda meile head, et nii on? Usaldage mind, Louison! Lubage mulle, et kutsute mind, kui mind vajate!“

„Teil on mu usaldus. Oh, ma oleksin õnnelik, kui tohiksin oma südant kergendada, kui võiksin end välja rääkida — kuid see ei või olla!“

„Ja mispärast mitte? Te teate, mind ei aja kergemeelne uudishimu taga, mul ei ole kõrvalisi mõtteid, vaid mul on ainult südamlik soov teid teenida! Pidage mind vennaks, kes teid tahab aidata!“

Noor tütarlaps langetas pea, ta meelest näisid tuhanded mõtted läbi minevat ja kestis tükk aega, enne kui ta jõudis otsusele. Siis lõi ta silmad üles ja ütles rahulikult ja kindlalt: „Jah, nii on kõige parem, pean end välja rääkima, ma ei suuda kanda seda raskust, mis mul lasub.“ Ta näitas toolile. „Võtke istet, härra v. Stetten, tahan oma usaldust teie vastu sellega tõendada, et jutustan Teile oma eluloo.“ Louison toetus tooliseljale ja näis mõtteid korraldavalt. Stetten vaatas talle põneva ootuse ilmega ärevasse näkku, mille kahvatuse asemele oli astunud puna.

„Ma ei ole Talleyrandi õetütar,“ algas ta tasa, peaaegu aralt. „Kuid ma ei ole avantürist, milleks võite mind pidada selle tunnistuse järele. Nimi, mida ma kannan, kuulub mulle, olen — Beneventi vürsti tütar! Revolutsiooni ajal oli mu isa ühinenud liikumisega ja loobus preestri ametist. Ühes sellega arvas ta preestriandest vabaks saanud olevat. Aastal 1792 õppis ta mu ema tundma, vicomtesse Labourdi, selle tubli mehe õde, keda teiegi tundsite. Kuulsin hiljem verise südamega, kuidas mu vaene ema armastatud mehele tohtis ulatada käe alles peale raskeid võitlusi sugulastega, et mu isa lõpuks nende nõusoleku sel teel sai, et kõiki, kes mu emale lähedal seisid, hirmutas oma mõjuga, mis tal olevat Pariisi võimumeeste seas. Ta pidi ema väga armastama, keda ma iialgi ei tundnud — see oli ehk ainus isik, kellele kuulus ta süda. Kui sündisin, suri mu ema.“

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Siis tulid segadused, mis olid ühenduses Robespierre'i kukutamise, mu isa põgenes Inglismaale, mind anti madame de Vernier hoole ja kasvatus alla, kes oli olnud mu vaese ema sõbranna. Ta on saanud mu teiseks emaks. Temale, härra v. Stetten, kuulub kogu mu süda, kõik mu tänumeel. Nagu teda kaua aastaid mu emaks peeti, nii pidasin ise teda kaua aastaid oma emaks. Kuid pean kiirustama. Kui Talleyrand

gistrid olid puudulikud, olid osalt hävitatud. Mu isa lähemad tuttavad olid surnud giljotiinil või nad kartsid minevikust kõneleda. See oli maetud ja unustatud.

Möödus aastakümme, jäin oma truu kasuema tütreks, jäin Louison de Vernier'ks. Siis muutus olukord. Mu isa oli tõusnud vahepeal kõrgesse ausse, ta oli olnud esimeste seas, kes mõistsid esimese konsuli vägevat isikut ja kes tundis ära kindral

Tallinna Konservatooriumi lõpetajad—noori kunstnikke ja õppejõude 1930 a.

1. rida (istuvad): pr. Hellmann (lauuõp.), prof. Th. Lemba (klaveriõp.), pr. Mohrfeldt-Wiitol (klaveriõp.), direk. prof. J. Tamm; pr. Heinrichs (klaveriõp.), prof. A. Kapp (komp. kl. õpet.), prof. Sternberg (lauuõp.), prof. A. Lemba (klaveriõp.), hr. Lukk (klarinetiõp.). 2. rida (seisavad): hr. Pappmehl (viuliõp.), hr. A. Arder (lauuõp.), pr. Runge-Arder (laul.), pr. Trukkel (laul.), pr. Zeren (laul.), pr. Hellat-Lemba (laulukl.õp.), prl. Tia Terkmann (orel ja komp.), pr. Jurikson (laul.) prl. Kusminina (laul.), prl. Joa (klav), hr. Väljak (klarinet.). 3. rida (seisavad): hr. Schypris (orel.), hr. Domingo (viul.), hr. H. Römmer (klaver.), hr. Känd (orel ja komp.), prl. Pärn. (laul.), pr. Tuttelberg (klaver), pr. Plaks (klaver.), prl. Voolmann (klaver.), prl. Markovitsch (klaver.). Puuduvad pildil lõpetajaist hrd. Lilienfeldt (klaver.) ja Pressnikov (orel.).

— kui mu isa tuli maapaost tagasi, seisid ees asjade täielik muudatus. Revolutsioon oli läbi, Prantsusmaa igatses rahuliste olude järele. Kirik oli saanud oma võimu tagasi ja mu isa pidas paremaks oma abielu salaja hoida. Ta oli sõlmitud revolutsiooni rahututel päevadel, vahepeal olid rasked tormid üle Prantsusmaa käinud, re-

Bonapartes mehe, kes oli kutsutud Prantsusmaa etteotsa astuma. Ta oli ühinenud vasttõusnud tähega ja see oli teda üle kuhanud kulla ja andega.

Nüüd tuli vananevale mehele äkki meeletu kuu unustuses olnud laps ja nüüd algas mu kasuema meeleheitline võitlus ta nõuete vastu. Ta viis mu väiksesse, kaugesse kloost-

risse Ardenne'si mägestikus ja seal õnnesti tal mind varjata aastaid mu isa salakuulajate eest. Ta heitis keisri ette põlvilja et tal olid vanad suhted keisripojaga, oli see nõus teda ja mind kaitsma. Jäin Louison de Vernier'ks! Minu kasuemat pidid olema kaaluvad põhjused mind isa eest varjul hoida, põhjused, millest ta ei kõnele, mida ma nüüdki ainult osaliselt tunnen ja mõistan, kuid ta kirjeldas mulle Talleyrandi veel mõne kuu eest meie ühise vaenlasena. Kas ja mil määral keisri vastutulek mu kasuemale mõjutas alatasa kasvatu võõrunemist tema ja mu isa vahel, ei tea ma, igatahes hakkas ta otsustavalt tegetsema, kui keiser aasta eest langes uhkelt kõrguselt. Olin jäänud läinud aasta talveni kloostriisse; liitlaste vägede lähenedes tuli mu kasuema mulle järele ja läks minuga Pariisi. Seal nägi mind Talleyrand, nägi mind mu isa Notre-dame kirikus ja nüüd pani ta kõik rattad käima, et mind oma majja saada. Ehk oleks madame de Vernier, nii ütles ta vähemalt hiljem, nõus olnud, kui ta mind oleks tunnistanud tütreks. Kuid see oli ta kavatsuste vastu, ta tahtis mind ainult oma õetütreks vastu võtta, mitte teisiti!

Siis tuli keisri langus. Mu isa, kes oli kaua Bourbonidega sõbrustanud, pääsis Prantsusmaal võimule, pealegi, et oskas liitlastega läbi saada.

Need olid päevad, mil mind tundma õppisite — päevad täis nimetut hirmu ja muret mu kallil kasuema pärast! Te teate, et meil õnnestus saada paberid Pariisist põgenemiseks; et meid viimasel minutil hoidis keisri usaldusalune, monsieur de Chabouillon, uue hädaohu eest, et meie peale mitmekesiseid raskusi, lõpuks võõrastes riides, jõudsime Elbale!

„Elbale!“ katkestas Stetten. „Siis Elbale! Aimasin seda!“

„Veel kord nägime väiksel saarel õnnelike rahulikke päevi, mida segasid ainult tihedad reisid, mida mu kasuema keisri ülesandel Prantsusmaale ette võttis. Siis tuli katastroof. Oh, härra v. Stetten, misuguste tunnetega mõtlen neile tundidele, kui mu hea, armas kasuema mulle jutustas, mis ma praegu teile jutustan! Olin tookord nii õnnelik, mu süda lõi rahulikult ja rõõmsalt ja nüüd pidi mind kiskuma teade sel-

Admiral J. Pitka, kes äsja asus E.T.K. direktori kohale, omas kabinetis.

lest kõigest mu taevast ja pidi hävitama mu lootused!“

„Kuid mispärast sündis see?“ küsis Stetten.

„Mu isa, kelle agendid mind igalpool otsisid, oli leidnud mu peidupaiga, ta nõudis, et ta soov täidetaks. Ja seekord ei seisnud keiser meie pool. Vastuoksa, ta nõudis, et läheksin Talleyrandi — oma isa juure, et kuulaksin ta sõna. Mispärast ei peaks ma teile tunnistama, et ta tahtis minus leida väljaspool kahtlust seisvat tähelepanijat oma kõikvõimsa vastase majas! Vägev võim ei või ja ei taha kohaneda Elba kitsaste oludega, kotkas tahab uuesti tiibu laiutada. Ja et ta kardab, et talle võidakse ette jõuda, et teda võidakse armetumale kohale saata, siis — kuid küllalt! Tulen oma loo juure tagasi. — Reisisin ära — murtud südamega; jõudsin siia ja mu raskemad kartused täitusid.“

Komtess vaatas suurte, kurbaide silmadega Stetteni poole ja ohkas sügavalt ja rahulikult.

„Vaene, vaene Louison!“ sosistas see kaastundlikult.

„Jah, vaene Louison!“ kordas tütarlaps kurvast. „Oh, mu puur oli ilusasti kullatud ja millestki ei olnud puudust! Astusin tööpoolest vürstliku majapidamise etteotsa. Mu isa esimene soov oli kahtlemata, et esitaksin ta maja! Mind imetleti, hellitati — mõnigi tütarlaps oleks olnud väga õnnelik selles uhkes raamis, mu seisukohale anti väline kaal: kuningas annetas mulle oma esimese ministri soovil heameelega krahvinna

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Suplemas.

Foto: F. Baessler. Paber: Leonar-Lumetlo.

Savigny-Perigordi tiitli ja mu isa oskas uuele komtessele igivana aadli mantlit ümber riputada. — Kui lahkusin Elbalt, olin ise kõikuv tunnete poolest. Olin hakanud kahtlema oma kasuema kauase vaenu õigustuses — olin kibe, et ta mu isa nii kaua oli salanud. Mu noor süda ihkas armastuse järele, hea sõna järele isa suust. Kuid kui seisin ta ees ja kui ta mind tervitas jaheda viisakusega kui oma õetütart, kui ta mulle kaalutud viisil seletas mu kohuseid, kui kuulsin, et ta käskis kord siin, kord seal salaja kuulatada, kui ühtlasi märkas, et ta valvas iga minu sammu või valvata lasi — langes nagu härmatis mu südamele. Kui ta oleks kordki leidnud soojema sõna, südamlíkuma tunde, kõik oleks teisiti. Kuid ma pidin olema ainult tööriist ta kätes! Seda ma ei võinud. Meie vahekord muutus väljakannatamatuks. Kui mul ei oleks olnud vana Madelaine'i, kelle olin kutsunud Pariisist, oleksin ammu hukkunud selles salakavaluse, pettuse lämmastavas õhkkonnas, mis nõõrib mu rinda ja teeb iga vabama hingetõmbe võimatuks.

„Vaene Louison!“ kordas Stetten uutesti. „Ja teie kasuema teab, et teie kannatate?“
Louison langetas pea. „Jah, ta teab, sest

ma ei ole seda varjanud. Kuid kardan, et mu kirjad ainult osalt ta kätte on jõudnud ja pealegi ei olda Elbal minuga rahul. Mida loodeti mu siinolekust, ma ei suuda seda täita; ma ei ole loodud salakuulajaks — ei isa kasuks ega keisri kasuks. Oh, härra v. Stetten, Teie ei või mõista, kui õnnetu ma olen!“

Stetten oli tõusnud ja astus mõned korrad kiirelt läbi väikese toa. Siis palus ta noore tütarlapse ees: „Uskuge mind, tunnen teile kaasa, nagu oleksite minu õde, Louison! Kuid just sellepärast soovitan teile: lahkuge sellest majast, kus piinate end asjatuse võitluses.“

„See on mu isa maja, kelle sõna kohustusin kuulma!“

„Isal ei ole ainult õigusi, tal on ka kohustusi, Louison! Kes nõuab ühte, peab täitma ka teisi. Beneventi vürst on eneselt ise röövinud teie sõnakuulmise. Teie olete vaba, Louison!“

„Vaba? Ori, keda kutsub vabadus, teab, kuhu peab pööрма, ta leiab koha, kus võib oma usinate kätega igapäevast leiba teha. Minul, härra v. Stetten, ei ole kohta, kus mind ei leia mu isa agendid, kust nad mind tema juure tagasi ei viiks. Ärge unustage, et ta ei taha, et teatakse, et komtesse Perigord on ta tütar! Ta paneks taeva ja maa liikuma, et mind jälle oma mõju alla saada, ja ta vägevus ulatab kaugemale!“

Stetteni aju töötas palavikutaoliselt. Ta ees seisis pääsetee — ta mõtles selele, et pakkuda Louisonile varjupaika vaikes Kremmrodes. Kuidas vaataks aga sellele isa, Prantsuse vere tige vaenlane? Kuidas Jakobää?

Ja ometi, see oli kõige parem pääsetee — ainus!

Kurt tahtis oma ettepanekut parajasti Louisonile seletama hakata, kui uks lahti kisti ja Madeleine suures ärevuses sisse astus. „Vürst on mõne minuti pärast siin, ta on juba esitrepil!“ hingeldas ta. „Laps, ta ei tohi härra v. Stettenit näha!“

„Ja mispärast mitte?“ hüüdis Stetten, end püsti ajades, „mul ei ole põhjust karta kokkusaamist Beneventi vürstiga!“

Louison oli tules karanud ja tõstis vanutades käed. „Ei! Ei!“ palus ta. „Ta ei tohi teid siin leida!“ Teie ei tunne teda! Palun teid, mu sõber, minge!“ Ja kui Stetten ikka veel viivitas, lisas ta väriseval häälel: „Ärge minu eest kartke, härra v. Stetten! Olen kaitstud — tean, kuidas pean talle vastu astuma!“ Ta lükkas Stetteni ukse poole. „Minge — palun Teid, minge!“
(Järgneb).

Allani ohver.

Inglise kirjanik **R. A. Maugham.**

2

Vivian oli silmanähtavalt tusane. Võttis sõrmuse ruttu Allani käest ja peitis selle jälle kiiresti oma taskusse.

„See sõrmus täiendab küll vist teie uut rohelist õhtutualetti, Vivian? Vististi jõuame veel nii kaugele, et moodsad daamid oma juustegi väarvi riietusega kokkukõllasse viivad!“

Ta noogutas neiule viisakalt pead ja tun-

Mc Carthy tundis oma parema käe all läbi õhukese kleidi Viviani paenduvat keha. Õnnestatud neiu lähedusest, hingas ta innukalt neiu juuste lõhna. Viviani valge käsi lebas kergesti, kui liblik, tema õlal. Kuidas Allan seda neiut armastas!

Äkki katkes muusika järsu ebakõlaga. Kõik paarid pöörasid imestades muusikameeste poole. Lühikese tushi järele tõussi

Mudilased nautimas suve lõbu.

dis, et ta kohus oli neiu, ta silmapilkselt arusaamatut tusatuju eemale peletada.

„Võimalik . . .“, vastas Vivian nagu väsinult ja pisut kähiseva häälega, „aga kas me ei tahtnud tantsida?“

Ta tõusis järsku ja sammus Allani ees tantsupõranda poole.

estraadile keegi auväärilise välimusega härra mustas ülikonnas; temale järgnes keegi tüse mees, kelle ameti suhtes keegi ei kahelnud. Surmavaikus valitses saalis.

„Mu daamid ja härrad!“ ütles mees ärevalt. „Selle maja direktorina on minu kurb kohus teile teatada piinlikust vahejuhtumu-

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

sest. Mõne minuti eest on juveler Tiffany ehteasjade vaatekast halli ja baari vahelisel korridoril teadmata kurjategija poolt lahti murtud. Varastatud on viisteistkümmend karaati raske plaatinasse raamitud smaragdsõrmus, kõige väärtuslikum ehe kastis. On põhjust oletada, et varas on naine. Kohe peale varguse avalikukstulekut on kõik ukсед suletud. Võib oletada, et varas veel majas viibib. Sellepärast pean teile kahetsedes teatama, et te hotellist alles siis võite lahkuda, kui varas üldisel läbiotsimisel kätte saadakse. Hotell on politsei käsutada.“

Nagu kinnituseks osutas ta kahele politseinikule, kes saaliukse kõrval valvel seisis.

„Härra kommissar Thevenau,“ — ta osutas oma kõrvalseisvale härrale — „käsutab nüüd siin majas!“

Kohmetu direktor kordas oma kõnet inglise, saksa ja hispaania keeles.

Allan Mc Carthyle oli asi silmapilk selge. Ja ta otsus oli kohe kindel Viviani päästa, maksis see mis maksis. Hirmsa kiirusega voogasid ta peast ja piinatud südamest läbi juba ammuvõidetud mõtted. Mitte hetketki ei kahelnud ta, et Vivian Hollovay otsitud varas oli. Neiu julgus otse lünnatas teda.

Vaevalt kakskümmendneli tundi oli möödunud jultunud kallaletungist van Cleffi juures. Aga mis tähendas temale see? Ta armastada seda neitut ja oli valmis temale ohverdama mitte ainult oma puhast nime, vaid ka oma tulevikku.

Sõnatult, hambad koos, viskas ta rahapaberi lauale ja saatis Vivian Hollovay kindlal sammul saali ukse juure. Seal astustalle vastu kriminaalkommissar Thevenau:

„Tere õhtust, härra saatkonna sekretär!“

„Tere õhtust.“

„Piinlik vahejuhtumus, see!“ tähendas väike prantslane pahaselt.

„Tõesti, aga teie osavuse käest varas vististi ei pääse. Teie tegite ju tookord dokumendivarguse puhul meie saatkonnas otse imet. . .“

„Ah, jätke see!“

„Paluksin mulle ja mu pruudile väljumis-luba anda.“

„Pean paraku kahetsema. . .“

Mc Carthy oli pahane.

„Vististi olete unustanud, et olen kuningliku Briti saatkonna liige ja sellepärast eksterritoriaalne.“

„Ei, seda pole ma unustanud, aga teie daam pole eksterritoriaalne ja ma võiksin teile vaid sedavõrd vastu tulla, et teie saatjana esimesena lasen läbi otsida. Naisametnikud võivad iga silmapilk siia jõuda.“

Vivian vabises Allani käevangus ja ta hää l kõlas ärritatuna ja hüsteerilisena:

„Mina ei lase end ühelgi tingimusel läbi otsida!“

Viisakas prantslane vastas alandlikult:

„Mul on lõpmata kahju, madam, aga ma täidan ainult oma kohust.“

Mc Carthy teadis, et siin kõik kaalul seisis. Vivianil ja temal. Ja imestas kuulates, kui jahedalt ja kiretumalt ta hää kõlas, kui ta jälle politseametnikule ütles:

„Härra kommissar, ma loodan, et sellest jätkub, kui ma selle daami eest täieliku vastutuse oma peale võtan. Kui teie aga minu vastutust vastu ei võta, siis oleksin kahjaks sunnitud teie teguviisis nägema teatud haavamist Briti diplomaatiale ning peaksin sellest omad järeldused tegema. Ma ei tarvitse enam teie tähelepanu juhtida selle tagajärgedele.“

Detektiiv vaatas silmapilgu kaheldes rahvahulgale, kes tantsusaalis pool kartlikult, pool uudishimulikult loo üle vaidles.

Olgu kehitades pööras ta Allani poole.

„Teie vastutusel!“

Siis andis ta ühele politseinikule käsu:

„Saatke härrased välja!“

Mr Thevenau pööras lühidalt ümber, Mc Carthilt vastust ootamata.

Taksiauto peatas Passys ühe maja ees paljude suurtsugu majade vahel. Terve tee polnud Allan sõnagi rääkinud, vaid kurvalt oma ette vahtinud. Vivian tema kõrval näis olevat närviline ja rusutud.

Allan maksis autojuhile ja saatis nüüd Viviani esimest korda ta korterisse. Kui ta väikese buduaari ukse enese taga oli kinni pannud, ütles Vivian üllatava kindlusega:

„Ma tänan teid, et olete mind sellest piinlikust olukorrast päästnud.“

„Sellest pole praegu juttu,“ katkestas Allan ta jutu külmalt. Teda vihastas see hirmsasti, et Vivian kõige selle järele, mis juhtunud, veel nii rahulik oli ja ikka veel, kuigi ta oli varas, püüdis täieliku lady osa etendada. Äkki olid kõik takistused kadunud ja halastamatu valjusega heitis ta neile oma süüdistuse näkku.

„Jutt on palju enam sellest, et ometi kord aru saate. Teie lugu on lauldud, teie osa lõpnud. Ma aimasin ja kartsin seda, aga nüüd, tänasest saadik, tean ma, kes ja mis te olete: varas!“

Äkiline ehm ajas Viviani sirgeks. Tema hirmust laiunud silmad pöörasid hirmunult Allanile. Ta tahtis rääkida. Aga noor shotlane ei annud talle kõnelemiseks aega.

„Vaikige! Tean, mis ütlen! Teie olete

see, kes täna hotellis vaatekasti purustas! Teie olete see, kes eile van Cleffi juures jultunud röövimise toime pani! Mis teil muud veel südame peal on, seda ma ei tea. Ärge pütidkegi salata. Tunnen isegi teie kaaslast: See on see saladuslik mees, kelle autos te eile kuriteokohalt põgenesite ja kellelt teie kohe vastuvõtul oma osa paturahana vastu võtsite. Nüüd tean ma, mis pärast teie ei tahtnud Cleffi juure tulla. Nüüd taipan ma ka teie saladuste varjamist, teie osutavaid sõnu, mille jultunud avalikkust alles nüüd õieti oskan hinnata... Siin teie käsitaskus peitub smaragdsõrmus, mis vaevalt tunni aja eest olete varastanud.“

Rusikaskätel, suure ärevuse pärast kogu kehast värisedes, seisis noor shotlane tema ees.

Vivian tundis, et ta nüüd peab rääkima.

„Kas annate minu politsei kätte?“ küsis ta kartliku häälega.

„Ei,“ ütles Allan, äkki pehmesti ja armulikult, „ei, Vivian, ma ei jõuaks seda üle eladda, kui teid teaksin vanglas. Ütle sin teile kord, kui väga ma teid armastan ja et ma teie heaks kõik võiksin teha, mis teeb mees naisele, keda ta armastab. Teie ei tahtnud mind uskuda. Võimalik, et ma enam ei ole gentleman, aga ma ehitan teile kõik selle jälle üles, mis elu teie hinges on hävitanud.“

„Ja mis tahate teha?“ tuli neiu huultelt vaevalt kuuldavalt.

„Homme õhtul sõidab „Queen Elisabeth“ Cherbougist Kanadasse. Algan seal uut elu. Luksuseta, palju tööga, nagu see kõlblik on mehele, kel palju heaks teha. Tulge kaasa! Kui te kord väljas vabas õhus, kaugel suurlinna kiusatustest viibite ja oma kätega hoolsasti peate töötama ja igapäevast leiba teenima, küll siis ka teie haigestunud moraal jälle terveneb. Olete liig hea selleks, et hukkaläinud tüdrukute ja lapse- tapjate keskel kõduneksite!“

Ta nägi, kuidas Vivianile pisarad silma tulid. Pikkamisi tõusis ta:

„Ma ei taha teie otsust kohe. Homme hommikul tulen ma vastust saama!“ Ta avas neiu käsitasku. „Ja seni katsun ma ka seda asja lahendada.“

Raske südamega andis Allan Mc Carthy järgmisel hommikul ühe kirja postile ära. Väheste sõnadega teatas ta selles oma ülemusele, et ta oma seisukorda isiklikkudes huvides kasutanud ja sellepärast enam Briti saatkonna vääriline ei ole, mispärast ta ennast palub viibimata teenistusest vabastada.

Vivian ootas teda reisivalmilt suurte kohvrite vahel.

„Te tulete siis kaasa?“ küsis Allan õn- nelikult.

Vivian oli väga tõsine. Viivitades vastas ta:

„Jah, tahan . . .“

„Ja teie kartused?“

„Mul oli aega järele mõelda. Aga kas teate, mis teete?“

„Mis oleks mul veel järele mõelda?“

„Et te minu pärast, kellest te teate ainult kõige pahemat, mängu peale panete oma perekonna, oma vabaduse ja oma tuleviku.“

„Sellele olen juba lõpu teinud.“

Neiu silmitses teda kaua ja läbitungivalt, nagu oleks ta tahtnud tema südamesse näha, siis ütlet ta:

„Kui teil tõsi taga on, siis tehke minu veel täna oma naiseks.“

Allan Mc Carthy ei vastanud. Ta läks telefoni juure ja nõudis numbrit.

„On seal Presbyteri kirik? Tere, reverend Parr, siin räägib Allan Mc Carthy. Palun kuulake. Kell 12,7 läheb minu rong „Gare St. Lazare“lt.“ Kas võite mind enne veel laulatada? Jah, äkiline otsus. Tänan teid. Ei, keegi ei tule. Nii siis kell 11,10 minutit!“

Allan kõlistas ära ja vaatas kella.

„Kell on praegu kümme. Peame oma pakid ära andma, sõidupiletid lunastama ja laevaplatsid kinni panema.“

Vivian Hallovay pani oma käed ta õlale ja suudles teda. Esimest korda.

„Ja sõrmused . . .?“

Ootava auto taksomeeter kargas iga minut kahekümneviie tsentiimi võrra. Lihtsas telliskivikirikus laulatati seni kaks inimest. Tähtjas tseremoonia kandis ennem kiire äritehingu kui pühaliku sündmuse iseloomu. Veel kui reverend Barr kõneles, surus kirikuteener Allanile tindisse kaste- tud sule kätte. Mc Carthy kirjutas oma nime

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

ruttu ja tasus maksu, kuna Vivian rahulikult naeratades martikli täitis. Auväärt reverend (õpetaja) oli seni ka laulatusetunnistuse valmis teinud, mille noor abielumees ühes teiste dokumentidega kiiresti lahkudes taskusse pistis.

Härra ja proua Allan Mc Carthy seisid praegu jaamast lahkudes rongi akna juures. Keegi ajalehemütüja jooksis vaksali ees.

„*L'Intransigent* . . . , *l'Intran* . . . , *première édition!*“

Allan viskas talle raha ja sai temale kiiresti vastu visatud lehe veel pihku.

Rong kolises üle lugematute pöördekohtade. Vivian ja Allan vaatasid põnevalt kokkupandud lehele. Kuigi Allan sõnagi polnud lausunud sellest, mida ta ajalehest tahtis leida ja otsida, võib olla seda ka kartis, teadis Vivian ometi selgesti, millise põnevusega Allan teadet ootas.

Mõnsekundilise viivitamise järele tegi Allan lehe lahti.

„Ameerika juveelivarjad, kes van Cleffija Tiffani röövisid, tabatud!“

Saak täielikult kätte saadud! Naisvaras kui peateglane kõik üles tunnistanud!“

Allan arvas, et und näeb. Nõutult vaatas ta vaheldamisi oma noorele naisele ja siis jälle üllatavale pealkirjale. Aga emaliku naeratusega tõmbas Vivian mehe oma rinnale.

„Sa rumal, rumal poiss! Sa ei tea ju sedagi, kes su naine on!“

Ja siis jutustas ta:

„Veel poole tunni eest olin ma mitte Vivian Hollovay, vaid Drummond. Minu isast Pierpont G. Drummondist oled sa võib olla kuulnud . . . ; igatahes suitsetad sa alati sigarette, mida tema valmistab . . . Vaiki! Tean täpselt, mida ütlen . . . ! Varjasin oma õiget nime sinu eest vaid sellepärast, et ma sind esimesest päevast saadik olen armastanud. Vaiki ometi, tean täpselt, mis ütlen! Värisesin kartuses, et sa ehk minu õige nime teada saad. Kõik mehed, kes siia maani mind omale tahtsid, tahtsid mind ainult mu raha pärast saada, ja sinugi vastu oleksin ma kaotanud oma usalduse ja julguse. Jah, vaata, rikas pärija olla polegi nii kerge!“

„Ja mees autos . . . ja van Cleff . . . ja sõrmus . . . ?“ küsis Allan taibutult.

„Mees autos on isa pangapidaja, kes pidi mulle mu toreda elu tarvis raha andma . . . van Cleff on mu kaubamureteja, kes vististi oleks minu nime sulle teada annud . . . , ja sõrmus . . . , oli peaaegu väärtuseta imitatsioon ehastsast, mis minu isa seefis ootab, et ta meie esimeseks vastuvõtuks sealt välja tuuakse.“

Allan oleks liig kaua aega vajanud kõige selle taipamiseks. Sellepärast leppis ta parem kõigi õiglaste abielumeeste saatutusega ja uskus kõike seda usumatut.

Allan Mc Carthy oli oma kõige suurema ohvri toonud. (Lõpp.)

Nooremehe laul.

Andres Silla.

Tuulekene, puhu, puhu,
küll sa ise tead: kuhu!
Lehvi üle laia aasa,
kanna minu mõtted kaasa,
võta kaasa soovid sala,
minu neiu hinge vala!

Kui mu neid ei akent sulle,
ruttu tagasi siis tule,
minu poole jälle sõua,
minu juure jälle jõua,
mulle tema mõtteid teata,
ruttu, ruttu, ära peata!

Kui see teade kõrvu puhtub,
minu ootus õnneks muutub,
rinnust kaob salavalu
ja ma ruttan tulijalu
mööda teid nii armsaid, vanu
jälle oma neiu manu!

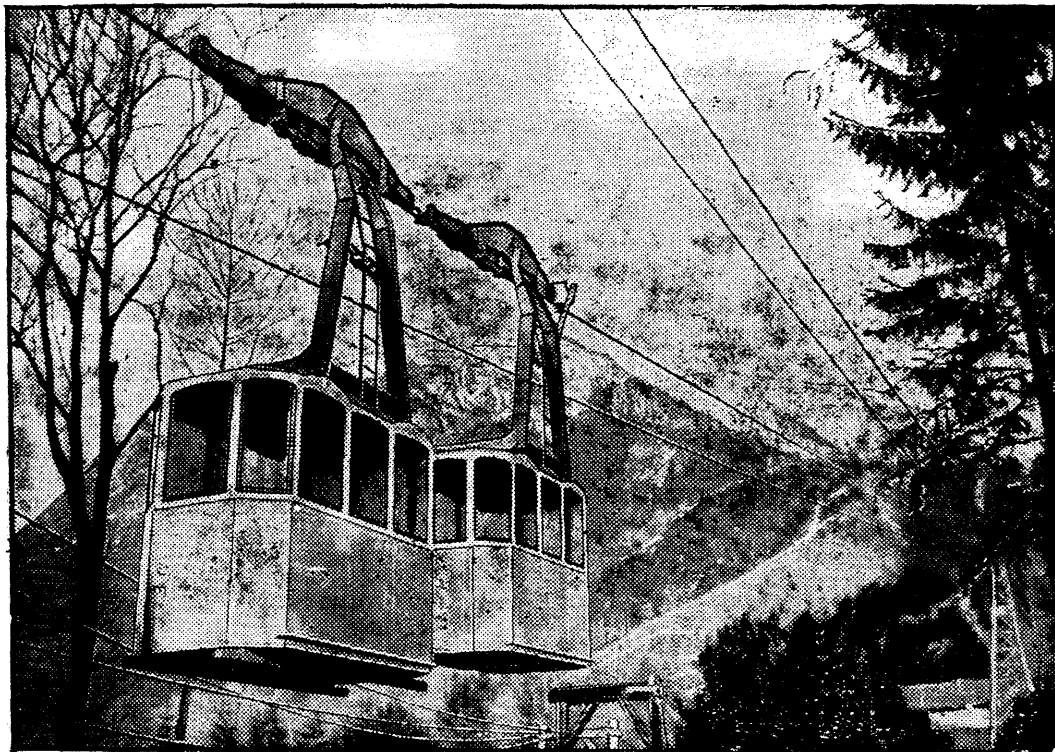
Rhodeesia kaks mõistatust.

Luksembergi kirjanik **Norbert Jacques**.

Rhodeesia on maa-ala, mis seisab endise Saksa-Ida, Transvaali, Mozambique, Betshuaanamaa, Angoola ja Belgia Kongo vahel niiteldal Lõuna-Aafrika südame najale surutuna. Isegi endise Saksa-Lõuna-Lääne maaalaga ühineb ta niimetatud Capriiwikaela kaudu, mis kirdepool Angoola ja Betshuaanamaa vahelt Rhodeesia poole ula-

oli, et Saksamaa need maad võtaks omale ja nii suure Aafrika asumaa looks, mis Lõuna-Lääne ja Ida-Aafrika oleks ühendatud ja sel kombel Aafrika mandri kaheks lahutanud.

Eriti Lõuna-Rhodeesia on üliväga tähtjas maa, sest et temas leidub peale suurte jõukate istanduste ja karjafarmide määra-

Nebelhorni köisraudtee Alpides.

tab. Inglise kaksikasundust, Põhja- ning Lõuna-Rhodeesiat (mõlemate suurus kokku umbes poolteist Saksamaad) valitsetakse aga lahus.

Lõuna-Rhodeesia seisab otsekohe Inglise valitsuse all. Tema eba-aafrikalik nimi tuleb Cecil Rhodeselt, kes need maad aastal 1890 Inglismaale võitis, sel ajal, mil karta

tumaid mineraalvarandusi, millest kõige tähtsamad on kroomraud ja kuld.

Kui inglased pärast maa omandamist hakkasid sealseid varandusi esile tooma, leidsid nad igalpool Lõuna-Rhodeesias vanade kullaotsijate jälgi, kes seal teadmata mil ajal töötanud, ja vanade kiviehituste, linnade ja asunduste varemeid, mil arv

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

omal ajal ligi 1000 peale tõusis. Need varemed on mõistatused, mida veel tänapäevani pole osatud lahendada.

Päevareis Salisburyst, Lõuna-Rhodeesia pealinnast, kaugel, seisab nüüd üks linnakene nimega Gwelo. Siit pöörab üks tee haru Fort Victoria poole, ja kui siin anto võetakse ning sõidetakse umbes 25 kilomeetrit keskhommiku poole, siis jõutakse ühe vana asunduse asukoha juure, mis mitte ei ole ainult üks Rhodeesia mõistatustest, vaid on ka üks inimsoo kultuurajaloo mõistatustest, mille lahendust juba 1871. aastast saadik on ilmaaegu otsitud.

See asundus on Zimbabwe.

Maal, kus juba ajast saadik, mida ajalooliselt tuntakse, ainult neegrid on asunud, kes elasid savist, lehmäsõnnikust ja keppidest valmistatud onnides, seisab äkki suure ulatusega varemetelinn, mida ümbritsevad kümme meetrit kõrged vallid. Müstilised roobaskäigud looklevad nende müüridega ühes. Saladuslikud üksikasjad on külvatud sellele pinnale, mille varemed nüüd katavad pinda, mis on kolm kilomeetrit pikad ja kaks kilomeetrit laiad, kuna lähedalseisvates orgudes ikka jälle uute ehituste olemasolu leiutatakse. Müürid koosnevad savita üksteise peale laotud kividest. Leitakse vanu sulatusahjusid. Nähakse massiivset ümmargust torni, kuhu läbi noide mõistatusliste roobaskäikude vana kombe järele viidi kuningaid surmamisele. Nad pookdud seal tornis ühes. Siis lõigatud seal kuningate tapmise kohal, kui kuninga vain juba kodu teise ellu jõudnud, ncori mehi ümber.

Aga milliseid kuningaid seal tapeti? Millist rahvast nad valitsesid? Muste? Aasialasi? Sellest pole ial midagi kuulnud. See „varemeterahvas“, kuidas uurijad teda nimetavad, peitub alles aja pimeduses.

Piibli kullamaa . . .

Kohalt kerkib kuningas suurte keerdudega. Ehituste varemeid tema otsas kutsutakse Akropoliseks. Ka all linnas leiduvad ühe templi varemed. Aga see kõik on vaid oletus, arvamine, et need on kultuskohad olnud. Ial pole leitud mingisugust kirja, mille märgid või keel oleks võinud mingisugust märku anda. Veel ial pole leitud ainustki luukere, mis vähemalt oleks võinud aidata siinelanute ja kuldakogunute raassi kindlaks määrata. Üldse pole kuigi palju leitud. Aga mis leiti, see tõstis mõistatuslikkust. Leiti kohti kivist, mille linnudeakujutuste taga peitub tuntud Astarte

mõttekuju. Leiti mõned peotäied kullast ja teistest metallidest Phallus sümboole, kuldtraati, vasest valamisvorme, loomapiltidega kausse ja nõorornamente. Ja nende hulgas vana Persia kivikausse ja Hiina portselaani kilde. Ühe valli ots on müüritud ornamentidesse, mis tuletavad meelde araablaste arhitektuuri. Leidude väike kogu tuleb vist sellest, et portugallased 16 sajandil Zimbabwe jõi jõudsid.

Kuna mõningad asjad osutasid väga kõrgele vanadusele ja paistid näitavat Saalomoniaegsele kultuuri iselaadile, siis võeti piibel appi. Kuningate esimeses raamatus jutustatakse laevadest . . . „Ja tulid Owiiri ning tõid sinna 420 tsentnerit kulda ja viisid selle kuningas Saalomonile . . .“

Kas on see Rhodeesia Zimbabwe piibli Owiiri kullamaa?

Mina ei tea ainustki arholoogilist tüliküsimust, milles arvanised nii kaugele oleksid lahku läinud kui siin. Ja need arvanised on juba otse usuks muutunud.

. . . või „kafrite töö“?

Viimasel aastal on Zimbabweas töötanud keegi inglise uurijanna miss Caton Thompson. Tema seletab, kogu Zimbabwe ei olla muud kui kafrite poolt kokku kantud kivide hummik, kuna vanemad uurijad kinni peavad Owiirist.

Sel aastal nüüd näib ette valmistuvat muudatus. Zimbabweas viibis Leo Frobenius ja on suure hulga kaastööliste abiga Rhodeesia varemeid uurinud. Tema usub siin nägevat sarnadust India ehituste ja asjadega; et asja kohe selgitada, reisis ta Indiasse. Nüüd jõudis ta sealt tagasi. Kõik aafrika materjal, mis tema ja ta kaastööliised leidnud, on koondatud Kaplinna ühte majja, mis valitsus temale ühes tarvilise rahaga uurimuste toetamiseks on tarvitada annud. Tema leidude arv on väga rikkalik.

Aga oma uurimuste lõppsaavutuste kohta, mida kogu Lõuna-Aafrikas, eriti Zimbabweas põnevusega oodatakse, teatab ta vaid üksikuid asju. Kuid temal näib olevat asjade teine vaade kui miss Thompsonil. Jutuajamise põhjal, mis ta Lõuna-Aafrika ajalehtedele annud, arvab ta seda maad kultuuri ringkonda, mis 3000—4000 aastat enne Kristust India läänerandadel ja Persia lahe ääres on valitsenud.

Samal kohal, aga veel kaugemale üle piiri lõuna poole, leitakse, levinenuna üle kogu maa, koobastes, tihti ka kummaliselt üksteisele laotud kaljurahnudel, mis Rhodeesiale ta erilise ilme annavad, tuhan-

ded värvilised joonistused inimestest ja elajatest, mis otse meeldetungival viisil jutustavad lugusid bushmenide elust jahipidamisel. Neistki bushmenide joonistustest, mille sarnadus koopajoonistustega Lõuna-Prantsusmaal ja Hispaanias hämmastavalt kokku langeb, ei teata palju. Osa neist on vanad, teised olla veel kuni meie päevini tekkinud. Aga kunstnikud jäävad tundmatuks, kes sel kombel oma rahva ja tema ajaloo, tema saagade, muinasjuttude ja usu suurepärase elupildiraamatu juures on vaeva näinud.

Teine Rhodeesia mõistatus on looduse mõistatus.

Belgia Kongost voolab Zambesi jõgi Rhodeesiasse, muudab äkki Livingtoni ees oma lõunapoolse suuna ja veereb edasi idapoolse.

Kui tullakse põhja poolt raudteega, mis nüüd üle Zambesi allika kuni Kongosse ulatab, siis sõidetakse Bulawayost üle jõudes läbi maastikust, võsastikuga kaetud kõrbest, mis vahetevahel ka metsaks muutub, kus kasvavad 50 jalga kõrged puud. Aga see maastik on nii tasane, et näiteks Gwai River raudteeääres 120 kilomeetrit otseteed punakast maast läbi jookseb.

On Bulawayost umbes päev aega sõidetud, siis muutub maastik, aga ainult vähe. Rong peab teravalt tõusma ja ülevalt kõrguselt näeb silm ääretut võsa ja metsaga kaetud kaugust, mis nagu püगतud näib.

Ja siis tuleb käänaku juures, mis avab pilgu teises suunas, koht, millest nähtavasti selle maastiku sülest üles taevapoolse tõusevad viis pilvesammast. Araablased nimetasid seda nähtust „maailma lõpuks.“

Need pilvesambad tõusevad Livingtoni poolt leiutatud ja nimetatud „Victoria“ koskedest, mis asuvad Zambesi jõel. Victoria kosed kuuluvad maailma sügavamate, suurimate ja eriskummalisemate loodusnähtete liiki.

Kõige esiti nähakse ainult nende mõju, neid endid alles siis, kui vahenditult nende ees seistakse. Sest nad kukuvad maa sees peituvasse praosse.

Põhjapoolt veereb Zambesi kahe kilomeetri laiuselt, milles hulk saari, lähemale. Äkki kukub ta üle ääre, mis vaatajast, ainult kivivisangu maa kaugusel seisab, vaatajast, kes lõunapool pragu samal kõrgusel

seisab kui teisel pool allakukkuva jõe pind. Määratumad veehulgad mürisevad ja mühisevad sügaval meie all, nii hirmsasti müriseades ja mühisedes, kohisedes ja sulisedes, nagu läheks maailm puruks, ja nende kaosest pahvatavad pilved metsikus keerus üles meie kaldale. Siin sajab vahetpidamata kõva vihma ja veel mitusada sammu neist eemal maalgi.

Vee, vahu ja pilvede möll.

Laias maapraos pole muud näha kui veevahu ja pilvede möllu, sest üks osa veest muutub silmapilguga vahuks ja pilvedeks. Kõledad vikerkaarred silduvad järsku, üks jalg sügaval praos, teine jalg meie peade kohal ei tea kus. Öösel, kui kuu paistab, võib näha kuuvikerkaaresid. Nad seisavad ja kaovad ja ilmuvad samal hetkel mõnes teises kohas uuesti. Pärismaalased kutsuvad neid koski „möllavaks suitsuks“.

Iial pole keegi inimene olnud vabatahtlikult seal all pörgus, ja keegi ei tunne vee sügavust, mis seal all keeb, kust udud tõusevad.

Süüt poolt võib kose äärt mööda pool tundi käia, maetud pilvedesse ja vilhmasse, ja nende koskede sündmus kasvab stingsiks muutuvaks näheks, milles möllavast sügavikust tõusvad pilved inimest kord kui voolavad jõed, kord tõugates, kord nagu vaimudest kihutatuna sügavast kuristikust väljudes ümbritsevad ja tema ümber määratsevad.

Siis seistakse äkki, kui kolmveerand kalda pikkust selja taha jäänud, ühe uue kitsa ja järsku kuristiku ääres, mis risti esimesest avaneb. All möllavad koseveed nüüd koonduvalt umbes kahekümne sammu peal edasi.

Sinna läksin ma alla. Mets täidab järsku pragu, kust üle kivide ja puutüvede läbi pääseb. Aga ei jõuta otsekohe kose alla, vaid kuristikku, kust vesi ikka veel puristades ja kuristades läbi tungib ja kuhu mõnikord ka krookodilid üles tulevad.

Üsna üleval taevast nähakse läbi praod, mis koskede kuristik vee ärajooksuks avab, jõge üle ääre libisevat. Võlutud hõbeniitide õrnusega algab ta kukkumist. See on ime, nagu ta on looduse mõistatus, sest senini pole veel seletust leitud, kuidas see nähe, mis kahe kivitõu vahel, kõva basaldi ja mingisuguse pehme kivi vahel, võis tekkida.

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Kuidas Isa kihlus.

Ungri kirjanik **Ferenc Herczeg.**

Tantsusaalist kostsid lõbusa valsi sumbutatud toonid aeda. Mõlemad istusid ühe palmi sakiliste lehtede all ja vestlesid tasa. Keegi ei seganud neid. Supelkoha seltskond, kes ammu näinud, et miski ei suutnud lahutada seda paari üksteisest, jättis nad suurmeelselt üksi. Ja kuigi ukse-eesriide taha ilmus aegajalt mõni veidi punastav neiunägu, siis kadus ta järgmisel silmapilgul paljuütleva naeratusega huultel.

„Reisin tuleval nädalal,“ seletas härra Beni nüüd juba kolmat korda. Seekord lisas ta juure: „Kas teil ei ole sugugi kahju, Isa?“ Isa heitis talle imestava, naeratava kõrvalpilgu nagu tahtes öelda: „Kastahad mult armuavaldust?“ — „Veidi küll,“ vastas ta viivitades. „Ah, Isa, teie ei tea, kui raske mul on teist lahkuda.“ Härra Beni ei olnud midu alati nii rumal: armastus oli ta sarnaseks teinud. Ta armastas väga seda ilusat, õrna tüdrukut; juba supelhoaaja al-

gusest saadik flirtis ta temaga. See flirt seisis õieti küll ainult selles, et pistis enesele igapäev poolenisti lahtilöönud Marsall — Niel — roosi nõõpauku; tüdruk ei unustanud iialgi imetlevast ilusat lille; härra Beni aga andis talle siis viisakalt roosi, mida Isa kandis õhtuni vöö vahel. See oli kõik. Kuumavereliste inimestele midagi, neile, külmaverelisematele, armastusintrüüg. „Isa, teie ei tea, kui raske mul on teist lahkuda.“ Jälle see imestav, naeratav kõrvalpilg. Nüüd aga nagu tahtes öelda: „Lollpea, ei ole tarvilik, et minust lahkud, võid mu ju kaasa võtta.“ Tüdrukul oli täna, nagu öeldakse, hea päev. Elektritule piimvalgel kumal oli ta veel ilusam kui tavalikult.

Sel silmapilgul libises ta luigesulgedest lehvik sülest parkettpõrandale. Härra Beni kummardus, kus juures ta pilk jäi peatuma tüdruku atlaskingadele. Ilusad, õrnad jalakesed. Kingatald õhuke nagu paberileht. See tähendab ainult ühel kingal. Kuid teisel kingal? Härra Beni tuksatas . . . Teise kinga tald, oh, oli paks nagu väike sõrm! Ta lonkab! Kõik teavad tunnet, mis läheb jäiselt üle selja, kui keegi kratsib kahvliga taldrekul. Noh, sarnane inetu disharmonia käristas härra Beni südame. Isa lonkab! Sõnatult ulatas ta lalle lehvikule. Vaene Isa näis midagi aimavat, sest ta tõmbas jalad kiiresti tagasi ja vaatas austajale vargsi näkku. Ta pidi sellest tõsisest näost kindlasti midagi olema lugenud, sest ta kahvatus. Kaua istus ta häbelikult niiskete silmadega omal kohal, siis tõusis ta kohmetult ja palus härra Benit sosinal teda ena juure saata. Härra Beni jõi õhtusöögil palju shampanjerit. Sellest hoolimata nägi ta ikka veel seda hirmsat, ortopeedilist väikest kinga enese ees. Et ta varemini ei olnud märganud Isa viga! Ja ometi oleks ta seda märkama pidanud, sest tüdruk ei tantsinud iialgi ega võtnud ka osa suurematest väljasõitudest. Kui teised tüdrukud jooksid higiste nägudega supelasutusepargis krokettkuulidele järele, vaatas ta сувila arkaadide taga valuliku kadedusega. Keskööl läksid nad koju. Härra Beni pidi ulatama Isale käevangu. Nüüd alles tundis ta, missugune imelik, kiikuv kõnnak oli Isal. Varemini oli tema ja olid teised leidnud, et Isa ime-lik kõnnak oli ilus. Nüüd tegid teda need tasased, rütmilised võnkumised närvilikuks.

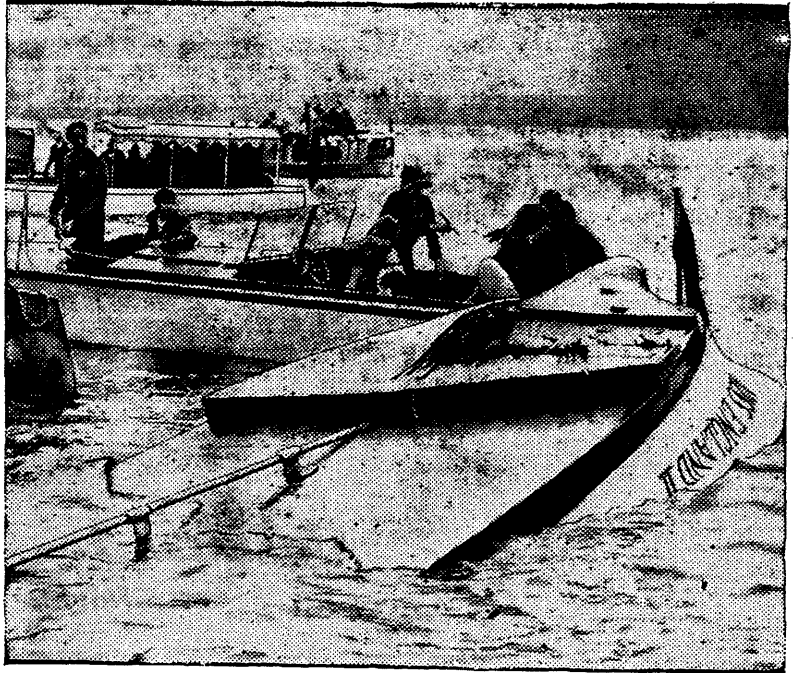

Major Segrave,
kuulus inglise kiirusrekordide
kuningas enne oma surmasõitu.

Härra Beni jalutas veel kaua oma toas edasi ja tagasi. Kui ta oli suitsetanud kogu oma paberossi tagavara, jõudis ta otsusele, et mingisugusel tingimusel ei või abielluda Isaga. Tal oli tüdrukust kahju, kuid ühtlasi vihas ta ka tema üle. Ta nägi nüüd selgesti, et Isa perekond oli korraldanud tema püüdmiseks korrapärase jahi.

Seltskond korraldas väljasõidu mägestikku. Kui noored inimesed, kes marssisid karavani eesotsas, jõudsid mägestiku jalamale, nägid nad üleval kesk kaljusid lookleval teel tillukesi kogusid roomamas, varustatud kont-rabassi ja tsimbliga. See oli ettesaadetud mustlaste orkester. Härra Beni oli Terka, Isa õe, seltsis. Alles hiljuti koolist vabane-nud, edev plika. Ta oli ilus, kärarikas, liikuv, õitsva jõu ja lõhnava nooruse kehastus. Ta ronis metshaldja metsiku graatsia ja kaljukitse osavusega äkilisele mäele ja seisis nüüd lehviva kleidiga hõisates kuristikku äärel. Härra Beni vaatles teda vaimustusega. Siis vaatas ta Isa poole, kes sammus veel all orus vana supelasutuse arsti käevangus. Ta ei näinud heameelega, et tüdruk vastu harjumust võttis osa väljasõidust. Ta aimas aga, et see sündis tema pärast. Nad jõudsid määratud kohale, kus mustlaste orkester neid tervitas tushiga. Noored inimesed tahtsid näidata, et veel ei olnud väsinud ronimisest, ja hakkasid tant-sima.

Terka keerutas säravate silmadega murul. Härra Beni oli pealtvaatajate hulgas. Algul imetlevalt, siis jahmunult, lõpuks pahaselt, nii vaatas ta Terkat. Tuliselt, kirglikult tantsis see dshardashi. Ta nägu punetas, ta juuksed lehvisid. Kui ta end tagasivisatud peaga, huultel naiselik naeratus, lasi tant-sijal keerutada, oleks ta võinud olla noore bakhandi pildi mudeliks. Isa jalutas punases

Major Segrave mootorpaat „Miss England 2“, millega uut kiirusrekordi püstitades hukkus major Segrave.

kleidis vahepeal rahulikult metsaserva mändide hiigla tüvede all. Erilise rahustusega täitis härra Benit mõte, et see tüdruk ialgi ei olnud tantsinud sarnast tantsu. Hiljem hakkas seltskond Terka tormilisel pealekäimisel mererannal palli mängima. Härra Beni ei tahtnud kaasa teha, kuid Terka komandeeris ta lihtsalt enese juure. Tüdrukule meeldis väga, et lõpuks oli leidnud tõsiselt võetava kavaleri, ka muidu tundis ta, nagu nooremad õed tavalikult, suurt hirmu vanemalt õelt austajat võtta.

Keegi oli pallile liig tugeva hoobi annud, pall lendas laias kaares üle peade ja kadus metsaserva puulatvade taha. „Isa, jookse järele!“ hüüdis Terka väljakutsuvalt. Isa oli, puutüvele toetades, mängu pealt vaadanud. Ta viivitas silmapilgu, siis aga ruttas ta lühidalt, kuid osavate hüpetega metsa. Talle ei järgnenud keegi, heameelega jäeti talle kuulsus, et toob palli tagasi. Mõõdusid mõned minutid. Seltskond tormas toidukorvide kallale. Härra Beni aga sammus aeglaselt metsa poole. Ta hakkas Isa pärast hirmu

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

tundma. Tema arvates ei võinud pall kaugetele lennata. Tüdruk oleks pidanud selle ammu leidma ja tagasi tooma. Astudes puude vahel, kuulis ta tasast hoigamist. Isa põlvitas maas, vaevalt mõned sammud värvilisest pallist eemal, valu ja meeleheite ilmega kahvatus näos.

Härra Beni teadis, mis oli juhtunud. Isa tahtis näidata, et ta ei ole vigane, nagu üldiselt usti, ja jooksis pallile oma nõrkade musklike kogu jõupingutusega järele. Eesmärgi lähedal kadus ta jõud: ta vajus maha nagu surmani haavatud põder. Surmani väsinud, meeleheitel, häbistatult. „Isa!“ ütles härra Beni liigutatult. Ta astus neiu juure,

et teda üles aidada. Kauaaegne kibedus, mis oli kogunud ta südamesse, tungis nüüd Isast metsiku jõuga. Ta hakkas kramplikult nuuksuma. „Ma vigane . . . oh, ma vigane!“ hädaldas ta. Härra Beni haaras tast õrnalt kinni, et teda üles tõsta. „Ärge nutke, Isa!“ Tüdruku kahvatu nägu langes jõuetult ta õlale. „Ma vigane!“ kordas ta meeleheitliselt. „Just sellepärast ma teid armastan!“ ütles Beni tasa ja tundis, et see oli tõsi. Jah, ta armastas Isat, sest et see oli nõrk. Nüüd teadis ta seda kindlasti.

Isa vaatas talle otsa pisarniiskete silmadega imestunult. Härra Beni aga suudles pisarad ta näolt.

Hundid.

Austria kirjanik **Fritz Hornberg.**

Ühe selge talvapäeva õhtupoolel sõitsime Kanskist üle kõrgustikkude Hanski, et vahetada Kanski ühisuse kaupju kohvi ja kartulite vastu. Kaubad, mis olime SSSR ametnikkudena ühes võtnud, olid kolmel saanil ja meie õnneks oli koorem kerge, hobused head ja noored ja meie kogenud ja euroopalikult mõtlevad juhid.

Olime tulnud paljaks röövitult lõunast Kauski ja olime rõõmsad, et leidsime teenistust ühisuses voorimeestena.

Esimesel saanil sõitsin mina, „karavani“ juht, teisel istus mu jahiseltsiline Maier (ma ei või midagi parata, kuid ta nimi on tõepoolest ainult Maier), ja viimast saani juhtis meie teener, Siberis meie poolt üles leitud endine sõjavang, võrratu ungarlane, esikos (hobusekarjus) kodumaal, kõlarikka nimega Bogar Vilmos.

Vilmos keerutas oma hirmsat piitsa lühikese varre ja pika, nahast punutud rihmaga, mille otsas oli raske tinakuul. Ta osavas käes oli see hirmus relv — ainus mis meil oli, — kuna sõjakommissar kõik muud relvad ära korjata oli lasknud.

Teel Hanski pidime sõitma üle lumega täidetud õonestee ja olime jõudnud juba peaaegu kõrgustikule, mis moodustab vesilahkme Kani ja Hani vahel, ja rõõmustasime juba, et võime uuesti saani istuda, sest olime juba tundide eest, tee tõusu algul, saanidest roninud, et mitte liig koormata oma väikeseid, karvaseid Siberi hobuseid.

Viimases külakeses enne kõrgustikku koh-

tasime Siberi talupoja, kes tahtis meiega ühes sõita ja esimesena teele asus, kui kõrgustiku silhis edasi sõitsime.

Oli terav pakane. Päike paistis säravsini-selt, pilvitult taevalt, kuid ta kiired ei soojendanud, vaid tegid pakase veel teravamaks. Mu saapad olid lund täis, lumi tungis läbi lambanahkse kasuka palistuste ja kerkis kuiva, sätendava pilvena, kui hobune sattus lumehange ja ähkides koorma läbi vedas. Meie ümber oli piiritu maa, päikesest valgustatud kohad olid sätendavalt valged ja varjus olevad mäeveerud sügavsinised. Kani oru hõre mets oli ammu juba jäänud meie selja taha ja nüüd tõusis meie ees sein, taiga, Siberi ürgmets.

Äkki muutusid hobused rahutuks, norskasid tasa, jäid seisma ja ei tahtnud enam edasi minna. Küsivalt pöörasin talupoja poole, kelle silmad habemega kaetud näos näitasid segast ilmet. „Hundid!“ hüüdis ta hirmunult ja ma ei unusta ialgi „l“ - tähe imeolist kõla, mil ei olnud meie „l“ - tähega mingisugust sarnadust, vaid kostis kohmakalt ja nagu hääldatud raske, paistetunud keelega. „Hundid!“

Sel sõnal on imelik kõla eurooplasele, ammu haihtunud, ta esineb ainult Punamütsis ja teistes muinasjuttudes ja meil tulevad teda ainult lugematud kohanimed meele.

Teisiti Siberis: Seal on hunt (suvel kartlik, arg loom) talvel kõige elava hirmsam vaenlane, kelle ees taganeb isegi karu, ürg-

metsa hiiglaelanik, kui ärkab vahetevahel talveuinakust.

Mu selga mööda libises kerge värin, kui tubli Vilmos mulle hüüdis, näidates metsaservale: „Armuline härra (ta ei suutnud harduda, et peab ütleva „seltsimees“) — seal. Ja ta luges: „Üks, kaks, viis — seitse...“

Hoolimatu talupoeg, kel oli käes küll eeluputuse aegne püss — mis siiski oli tuleriist — hüüdis meile „Nägemiseni,“ lõhkus siis nagu hullumeelne hobust ja sõitis minema. Nüüd olime üksi, lühike talvepäev hakkas loojenema, me pidime otsusele jõudma. Mis teha?! Tagasi pöörata? Mina ütlesin jah, mõlemad teised aga ei, mida põhjendasid kõikisugu asjadega. Hea! Edasi sõita. Kuid kellad võtsime lookadelt ja siis sõitsime veidi kergemate südametega edasi, sest nägime, et hallid varjud metsaserval kaugesid ja meist ei hoolinud. Tuul puhus metsaservalt meile vastu ja nad ei haistnud meid, kuna meie hobused neid haistsid.

„Vaata,“ hüüdis mulle julge sõber, „nad kardavad meid. Meil on ju vaevalt neli versta järgmise ktilani, mis on kohe metsa taga.“ Neli versta, selle tee tegime oma tugevate hobustega kahekümne minutiga, pealegi oli tee siin hea ja veidi laskuv.

„Edasi — Jumala nimel,“ andsin komando ja piitsa tarvitamata jooksid loomad täiest jõust metsa poole, mis varjas meid oma talvise toredusega.

Olime juba verst maad metsas edasi jõudnud, kui meie paremal kostis venitatud hundihulumine, too Siberi üksilduses väga õudseltselt ja tondilikult kõlav hulumine, mis on segatud lühida haukumisega. Häälele vastas tosin teisi hääli, lähemal ja kaugemal. Näis, nagu oleks mets ise algavas videvikus alustanud sadadest kõridest kostvat kaebelaulu. Korraga mõistsin oma rumalust, et olin nõusoleku andnud edasisõiduks, piits vihis ainult kord üle hobuste ja nüüd läks sõit meeletus kihutuses mäest alla, ikka läbi taiga, ikka endises, meelisegavas tempos. Lumi tuiskas ja lõi mulle teravate, põletavate pilvedena näkku, minu taga ähkis Maieri hobune, kes ettesirutatud kaelaga ja lendava lakaga nii lähedal oli, et tundsin vahetevahel ta kuuma hingedõhku.

Seal kuulsin enese taga esikose karjumist: „Nad tulevad! Piitsa! Kihuta!“ Valgukiiirelt pöörasin ringi. Meie taga, veel mitu sada meetrit eemal, tormas hundikari, ehk kolmkümmend, nelikümmend looma. Arvasin, et nad juba meie juures, nüüd mõistsin: Pidin hobust taga kihutama! Kuid milleks? Head loomad kihutasid isegi, aetud metsiku surmahirnu tuhatkordselt tigidamast piitsast. Kui hea, et olime neid hoidnud ja et ei olnud jäänud istuma saani nagu venelased, kui sõit läks mäkke. Kari tuli aeglaselt lähemale. Seal ilmus minu ette põgenenud talupoeg. Nagu meeletu tagus ta ligist nõretavat hobust. Maastik lendas meist mööda. Kui mets meile väljavaate avas, pidi päästev küla meie ees olema. Pöörasin poolenisti ringi. Karja lühike haukumine kõlas juba hirmuäratavalt lähedal. Talupoeg oli nüüd ainult sada meetrit ees, esimesed hundid vaevalt kolmkümmend sammu Vilmost eemal. See oli ohjad sidunud saani külge ja seisis püsti, võrratu piits käes.

Esimesena tuli ta saani lähedusse suur, hall loom, ma ei suutnud pilku esikoselt pöörata ja ei vaadanud neil silmapilkudel teele — sest vaevalt oli hunt piitsa ulatuspiirkonnas, kui Bogar seda keerutas, — plaksuv hoop, hirmus hulumine, hunt lamas nähtavasti murtud selgrooga lumes.

Äkki kuulsin enese ees heledat hütüdu. Lendasin ringi. Tee ääres seisis naine, üles- tõstetud kätes umbes neljaaastane laps, keda sirutas talupojale vastu. Mis ta hüüdis, jäi arusaamatuks, kuid oli selge, et ta tahtis, et talupoeg lapse kaasa võtaks. Kuid see näru ei hoolinud tast, vaid piitsutas vaest hobust plaksuvate löökidega. Ma jõudsin juure. Tõmbasin ohjad pingule, silmapilguks peatus metsik jaht, vaevalt märgatavalt, kuid sellest aitas, et võisin karjuva hõõr- lapse saani tõmmata, siis kihutas hobune uuesti, nüüd täielikult kohkunud. Naine hüppab Maieri juure, tuksatas mul rahustav mõte läbi pea ja ma vaatasin tagasi.

Õudne pilt: Maier oli kunnmardunud ja hoidis naist kätest, kes nõrgale mehele oli liig raske. Nii lohistas ta teda enese kõrval, kui ta aga tundis, et saan kõikus ja ümber lennata ähvardas, laskis ta lahti. Naine langes lumme.

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Sinine pärlikee.

Prantsuse kirjanik **H. J. Magog.**

Poe lahtises klaaskapis olid mitmesugused klaasasjad segamini välja pandud juhuslikuks müügiks — valepärlid, mitteetsad türkiisid, karneoli, ambra ja korallide imitatsioonid — pakkusid end ostjannadele, kes segasid ehteid müüjannade ükskõiksete pilkude saatel.

Kaks noort naist otsisid kõrvuti, nad tegid, nagu ei märkaks nad üksteist ning ei kuulunud nähtavasti mitte sellisesse klassi, nad proovisid kaelakeesid ja viskasid nad siis pettunult tagasi.

Nad olid umbes samas vanuses, mõlemad blondid, üks — tahtes olla elegantne, kuna teine seda tõepoolest oli.

Äkki kohtasid avantüristi ja tõelise daami käd siniste pärlikeede hunnikus ja kumbki ei tahtnud järele anda, mõlemad tõmbasid oma poole.

Ühel ajal ulatasid mõlemad samale müüjannale sama kee, millest kumbki noortest naistest võis arvata, et oli selle rebinud teise käest.

„Selle pärlikee, preili — võtan selle.“

Üllatunult vaatasid nad üksteisele otsa. Kuid juba haaras müüjanna kaelakeede järele, kirjutas arved ja läks kassa juure.

Mõlemad läksid talle järele, maksid ostu ja said pakid, mis võtsid kätte, vaadeldes üksteist umbusklikult.

Ja elu viis nad kahte erisuuna.

* * *

„Mälestus? Tõesti? — Pidasin seda fetišiks.“

Tõstes lorgnoni ilusate silmade juure, mis olid jäänud nooreks näos, mis hakkas närtsima, kummardus mme. de Noal kuue sinise pärli kohal, mis puhkasid ehtekarbi-kese valgel siidil, mille ta oli uudishimulikult avanud.

Tahtmata kurbus haaras äkki veetlevat armastusväärset Caston Bernières'i.

„Tõepoolest mälestus,“ ohkas ta ja loobus kerge pilke toonist, millega tegi tavalikult segaseks oma ilusaid külastajannasid. „Peaaegu ühe armastuse mälestus.“

„Muidugi,“ pilkas mme. de Noal, „kas teil võib olla teisi? Igatahes vilets mälestus. Missuguselt nooruslikult ja puhtsüdamlikult kaelalt kogusite need pärlid neija sou eest? Siin on võit, millega teie ei võinud hoobelda.“

„Ah!“ pomises Bernières. „Asi ei ole nii nagu mõtlete ja pärlikee väärtusel ei ole tähtsust. Too, kes seda kandis, ei olnud süütu. Kuid kuigi pettumus on suur, mille eest võlgnen talle tänu, vannun, et ta oleks võinud olla mu elu suur armastus!“

„Sarnast muljet avaldas ta teile?“ hüüdis mme. de Noal irooniliselt.

„Sarnast muljet, et ma aastate järele ei suuda mõelda ilma segaduseta tollele õhtule —“

„Jutustage,“ palus noor proua ja toetus mugavamalt tugitooli.

„Uudishimu! pettute! Kuigi see oli avantüür, kuid lahendus ei ole sarnane nagu ootate. Ja armastus, kes tahtis sellest osa saada, põgenes ehmunult.“

„Mul on juba külmavärinad. Ruttu! Kangelanna pilt.“

„Mul on raske seda joonistada. Nägin ainult ta silmi ja nimelt maski avause läbi. Toredad silmad — unustamatud —“

„Tõesti?“

Millise väljakutsuva edevusega mängis mme. de Noal lorgnoni taga oma niiskete silmadega! Kuid see oli asjatu, Gaston Bernières ei pannud seda tähele.

„Ta vangistas mind esimesest silmapilgust,“ jatkas ta. „Kas pean teile ütleva, et kohtamine oli Nizza ooperimajas, redoute'i õhtul. Üks domino, üks mask, keda annavad ära ainult silmad, sellest aitab, et jääda seisma ja otsida avantüüri. Ma olin kohe nõiutud, algul pilgust ja siis häälest. Olin noor. Mispärast oli mul tunne, et oli kohanud saatusega, kuna tahtsin ometi flirti alata? Ja tundmatu andis mulle vastuse. Ka tema, kes oli algul naljatanud, andis alla saladuslikule nõidusele, mis meelitab inimesi mõnikord üksteise poole, möödujad, kes on määratud üksteist armastama. Mängis ta komöödiat? Valetaksin, kui ütleksin, et olen selles täna veendunud. Mida tähendavad sõnad, mida üksteisele öeldakse? Peaasi on tunded — instinkt — eelaimdus. Mis sündis ja mu teesi ümber võib lükata, ei muuda mu vaadet. Kui vaatasime üksteisele otsa, olime avameelsed ja ausad — avameelsed selles, mida me üksteisele ei öelnud, sest vahetasime ainult labaseid sõnu. Flirtisime. Meie ärevus peitis end naeru taha. Mäletan, et palusin naerdes daami sinise kaelakeega maski ära võtta ja mulle

anda juhust teda jälle näha. Ta seisis vastu. Siis seletasin talle, et ei ole vajalik, et näen ta nägu, et kindlasti ära tunda, kus teda iialgi näen. Ta silmadest on mulle küll. Ta kahtles selles ja ta sõrmed mängisid närviliselt pärlikeega, mida kandis domino peal. Kas selleks, et näeksin selle väikest väärtust ja ei hellitaks illusioone ta seisukoha üle elus? Tean ainult, et äkki katkes niit, mis hoidis pärleid ja mõned neist langesisid põrandale. Kunnardasime mõlemad, et neid ülesse tõsta. Leidsin kuus, mis ta mulle jättis. „Ühel päeval,“ ütles ta, „koh-tate mind ehk Promenade des Anglais'l. Siis näeme, kas tunnete mind ära. Sel puhul luban teile mulle näidata neid pärleid.“ Siis kadus ta.

„Ja kas nägite teda jälle?“ küsis madam de Noal.

„Mitte iialgi. Veerandtundi hiljem segas kära maskipeo. Ta tekkis naisvarga kinnivõtmisest, keda oli tabatud värskelt teolt. Nägin teda mööduvat, ümbritsetud inimestest, kes teda viisid. Ta pani nii ägedalt vastu,

et kaelakee rebenes, mida ta kandis domino peal. Mõned sinised pärliid veeresid mu jalgade ette. — Kas oli mul vaja kunnardada, et neid ära tunda?“

„Ja siis?“ tungles madam de Noal.

„Jutt on otsas,“ vastas Gaston Bernières. „Lahkusin Nizzast järgmisel päeval ja võtsin kuus pärlit selle avantüüri mälestuseks kaasa.“

* * *

Madam de Noal oli peaaegu kohe lahkunud ja jätnud Bernières takülmuse üle imestanult ja haavunult maha. Samal õhtul sai see talt väikese pakikese ja kirja. Pakis oli sinine pärlikee.

Kirjas seisis:

„Kuus pärlit puuduvad selles kaelakees, mis ei ole naisvarga oma, vaid selle teise oma — „unustamatute silmadega“ — keda teie ära ei tunnud.“

Et kaks ühesugust kaelakeed osteti ühel ajal ja samal õhtul kanti kahe erineva naise poolt — kas tuleb selles näha lihtsat juhust — või saatuse julmi tahet?“

Trahv.

Vene kirjanik **Arkadi Avertshenko.**

Lugu juhtus Praahas. Jalutasin tänaval ja lugesin ajalehte.

Äkki patsutas mulle keegi tagant tasakesi ja ettevaatlikult seljale.

Ma pöörasin ruttu ümber.

Minu ees seisis linnavaht, kes ütles lühidalt: „Teie maksate neli krooni trahvi!“

Ja juba kirjutas ta trahvikviitungi.

„Lubage — mille eest?“

„Keelatud on tänaval lugeda!“

„Ma ju ei lugenudki!“

„Mis te siis tegite?“

„Mul oli palav ja ma tahtsin lehega oma näolt higi pühkida!“

„Värske lehega higi pühkida? Peaksin teid ka veel mustuse eest trahvima!“

„Katsuge ometi!“ hüüdsin ma pahaselt.

„President on minu onu!“

„Siis on mul kahju, et temal selline onu-poeg on!“

„Palun, ärge peatage mind. Pean minema ministri juure eemale, ja kui ma hiljaks jään..“

„Siis näidake talle trahvilehte.“

„Hm, see on siis trahvileht! Kas tohin lugeda, mis olete kirjutanud?“

„Palun!“

Ma naeratasin mürgiselt:

„Kuidas võin ma seda lugeda, kui ise tõendate, et lugemine tänaval on keelatud!“

Linnavahi otsaesisele tekkisid higipiisad.

„Siis tulge minuga politseijaoskonda; seal võite trahvisedeli läbi lugeda.“

„Aga mis tarvis teid tülitada. Siin on teile neli krooni ja asi tahe!“

Linnavaht andis au, võttis raha vastu, andis trahvisedeli mulle kätte ja lahkus. . .

Mina pöörasin mingisugusele kõrvaltänavale, vaatasin igale poole ringi — tänav oli tühi — võtsin ajalehe taskust ja lugesin ta läbi.

Seda kuritegu politsei ei märganud, ja mina teenisin sel kombel neli krooni puhas.

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Hinge unelmad.

Balti-Saksa kirjanik **Louis Burlandt.** *)

Elu on igatsus elava, armastusväärse, süütuse, lihtsuse, korralikkuse, usalduse, tõsiste inimestdamete järgi. Pole see ebariilik, erandlik, mida inimesed otsivad.

Igatsus tavalikkuse õndsuse järgi, see ongi, mida ihkab tõeline kunstnik ning inimene!

Elu.

Võib olla polegi see nii väga tähtis, mis inimene siin maailmas armastab. Kuid midagi ta armastama peab. Peab olema miski, mida armastatakse, mis on kui igatsus, või nagu miski, mille puudumist tuntakse, miski, mille ees võib olla tänulik.

Oleks talumata, kui poleks midagi, mida armastada!

Ei kurbus, haigus ega vaesus, mida me tunneme kõik.

Ei, see on miski muu.

See on seal, sügaval all, sügaval all, nagu osa endast, nagu enese hingamine.

Tahaks meeeldi teada, mis see on.

Ja siiski me ei saa seda iialgi teada

Inimhing.

Iga inimhing on majesteet ja tahab sellekohast käsitamist. Kuid, mis mõistate teie sellest!?

Mõtlen neid, mis midagi sellest ei mõista.

Koortearmastaja.

Koortearmastajad tahaksid tõendada teistele oma inimsust.

Koorte vastu võib kõike tõendada, tõendage seda aga inimeste vastu, see on tähtis!

Meil on aga parimal juhul ikka vaid koortearmastajad.

Intelligents.

Mõne „üliintelligentse“ intelligents ulatub ainult südameni, seal lõpeb harilikult nende intelligents. Kahjuks!

Lubadus.

Lubadust murda on alati roim selle vastu, kellele midagi lubati.

Kui sa juba kord ei või heategu osutada, siis vähemalt ära piina oma ligimest ja ära

luba talle seda, mis sa pidada ei suuda ja mis sa talle nii hooletult jääd võlgu.

Kauni ümmardamine.

Tõeline kunst on ikka kauni ümmardamine.

Kõik, mis meie näeme enese ümber kaunist, suurt, tõelist ning õilist, kogu kunst, kogu kultuuri edu tuleb idealistidelt, keda aga kaasaeg harva mõistab ning tunnustab.

Kui kujutleda maailma ilma teaduseta, kunstita ning kõlbluseta, siis langeb maailm madalamale metsinimeste seisundist.

Kord saabub päev.

Kord saabub päev, mil valitsema saavad üllad esemed, üllas, kaunis muusika, üllad kaunid naised.

Suur konsertsaal, sümfooniline muusika, see paljupalgeline, oma vägevuses, oma hiiglakülluses - sümfooniline orkestriteos ja mitte see hirmus, lärmitsev tänapäeva tantsumuusika, kriiskava pasuna ning paukuva trummiga.

Juba nähakse nüüd, kuis paremad taanduvad ikka enam sellest lärmitsevast, mürt-suvast, veidi ebamugavast tantsumuusikast.

Lõhestatud olek, rahvaste viha pikkadel aastatel, kogu eluviisi ebakindlusetus surus välja õilsa, õrna muusika, vana Viini tõelise muusika, mis Haydn'is, Mozart'is ja Beethovenis nautisime. Kauni aja õilis, kaunis muusika. Võluvate esemete aeg täis äraseletamist ja melanhooliat, täis kirevate muinaslookujude ning meie lapsepõlve saladuste magusust.

Kadugu lärmitsev neegriaskeldus ja pasuna puhumine, mis tänapäev kõikjal peale tikib!

Õeldakse, igal ajal olevat muusika, mis ta väärib! Ent siiski me läheneme aeglaselt kaunimale saabuvale ajale. Kunstivõlgamine paremusele on juba alanud.

Idealismi alalhoidu on vaja päästa.

Vaikus.

Ainult vähesed suudavad taluda looduse suurt vaikimist mägestikus, vetel, metsade sügavuses.

Looduse vaikides, tunneb inimene end kohustatud olevat häälitseada võimalikult valjusti. Sellest eelistus mitte üksinda rännata, alati lobiseda, laulda, hõigata.

*) Valik Louis Burlandt'i hiljuti ilmunud „Träume der Seele“ nimelisest kogust.

Kust tuleb see inimeste mõistmatu hirm vaikuse eest, see igavene põgenemine tühjusse sõnusse, kõnelusse, lobisemisse?

See on pagemine iseene eest, oma isemise Jumala eest!

Vaikuses kardame kohata iseennast, oleme väikesed ja nõrgad oma vajadustes ning põgeneme oma enese alasti hinge paljastuste eest.

Kuna oleme nii väikesed, kardamegi vaikust ning Jumala vaikuses kohata iseendid.

S u v i .

Nüüd on sul jälle päike, lühikese suve päike, õilmeis puud, ööpikud ja kogu see toredus, mis toob suvi . . .

Sinu lühikese olemasolu, lühikese õnne suvi! Kord aastas, ja siis on kõik jälle, nagu alati, hall ja leige ning lahkusetu nagu ametisse rakendatud argipäevainimese elu.

M e i e a j a m e e s .

Eel kõige on ta teadlik, et ta nii olema peab, nagu ta on.

Ta on sõja kümneaastase järeleaja tüüp. Külm möödavaatamine, piiritu enesetunne, selles peegeldub kogu teda iseloomustav meelsus. Ta teeb ikka nii, nagu teaks ta kõik. See on tema saatus.

Muusikast kuulab ta vaid kohviku tant-

sunuusikat. Kino, raadio, kohvikud, võiduajamised, poks, jalgpall on tema kired, ja täiesti, täiesti lööb ta elama vaid tantsus, seal ei lase ta mööduda ainustki võimalust, olgu see kell viis peale lõunat, öhtul kell kümme, või hilja öösel. Jazz-bandis, charleston'is jõuab ta vaid oma enesemõistmisele.

Kõiges esitab ta enda väljaelamise sajanugut. Tema tung on juhitud vaid väljaspoole.

Ta on viimne, kes mõne asja üle järele mõtleks.

Talle jätkub täiesti sellest, et ta on, nagu ta on.

K e e l .

Keel ei ole leiutatud selleks, et inimesed üksteist valesti mõistaksid. Ka on liiga palju asjatut, üleliigset, keigarlikku nende kõnedes.

Ja siis arvab enam jagu, maailm olla säärane, nagu nemad seda mõistavad.

Hoidku, maailm ei ole sugugi säärane. Maailm on Jumala oma ja inimesed on Jumalata.

Igäüks jutlustab, kuid võltsi!

Mitte isiklikkudele auahnitsetajatele pole maailm loodud.

Inimsõbralikkus!? Jah, miks ei ole teil seda?

(Järgneb.)

Seegi mu kalmule too!

O. Grossschmidt.

*Lilli ja parga mu kalmule,
sõber, sa ära küll too:
pisardepärlitest väikene
pärjake sinna sa koo!*

*Lilledest parg lööb närtsima
tihti ju üle öö:
terast ja rauda üks rooste ka
kalmul kord hävita, söö.*

*Pisardepärlitest pärjake
särab kui päike, kui kuld;
läbi see pimedada surmatee
helgib ta armu ja tuld.*

*Sõber, jah, väikestest pisardest
väikene pärjake loo:
nutad üht ainukest südamest —
seegi mu kalmule too!*

Soovitame suitsetajaile kõrgevärtuslisi **A/S. „LAFERME“**
paberosse ja tubakaid.

Moskva suits.

Austria kirjanik **Jo Hanns Rösler.**

Sündis ühel päeval, et Moskvas nõukogude kaubandusministeeriumis juba mitmendat korda selle üle aru peeti, kas vajalik ei oleks välismaalastele nõukogude Venes äriajamiseks luba anda.

„Venemaa kuulub venelastele,“ protesteeris opositsioon.

„Meie inimesed on liig raskepärased.“

„Vaja katsed teha.“

„On juba tuhanded katsed tehtud. Väikesed ärid muidugi õnnestuvad. Suurte äridega, mis vajavad organisatsiooni ja aastapikkuseid metoode, meie inimesed hakkama ei saa.“

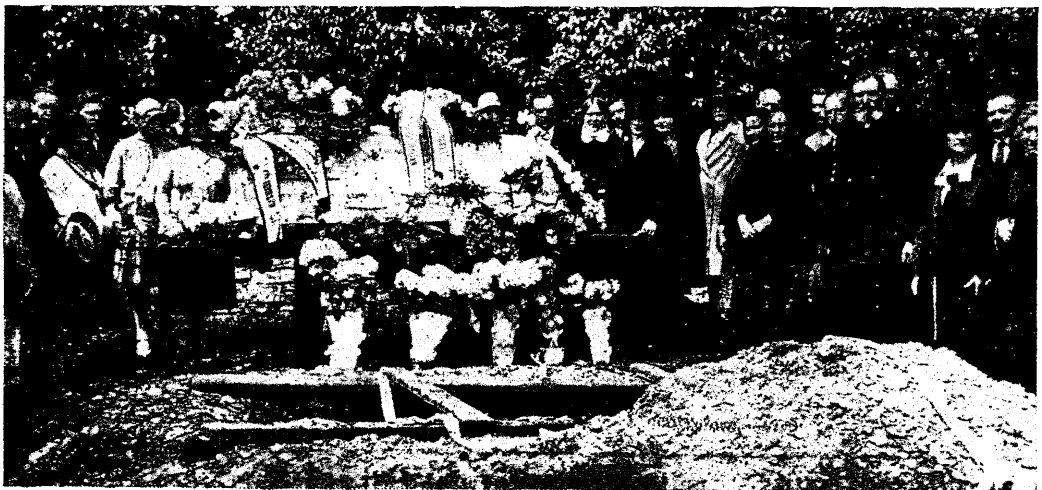
Aga opositsioon ei annud järele.

„Kutsuge mõni mees tänavalt sisse. Pak-

Johan Weidenstrauch,

kauaaegne ajakirjanik ja kirjanik ning hea vestelugude looja, kes veel 25. mail oma 50-aastast sünnipäeva pühitses, suri 11. juunil tiisikuse ja neeruhaiguse kätte ja maeti 15. juunil Paldiskis maamulda. Temaga varises hauda kallimeelne inimene ja hea sõber, kel alati käe pärast oli hea sõna neile, keda oli tabanud mingisugune kurbus ehk kaotus. Nüüd on ta eluvaevast pääsnud ja igavesele puhkusele läinud, aga mälestus temast ei kustu ta lähimate sõprade südamest. Olgu talle kerge kodumaa muld!

J. Weidenstrauchi värske kalmu juures.

kuge temale mõni võimalus. Tema saab sellega sama hästi toime kui välismaalane.“

Ministrid, või mis nende nimed seal on, läksid nõu pidama.

Kümme minutit hiljem tulid nad jälle tagasi.

„Meie otsustasime teie soovi täita,“ seletasid nad. „Tooge meile homme mõni inimene, siis pakume temale mõni äri teha.“

Koosolek katkestati.

Järgmisel päeval seisis üks venelane komitee ees. See oli keegi kaupmees nimega Nikolai Nikolajevitsh, kes juba enne sõda oma eriliselt tubliduselt silma paistnud.

teerime meie ettepaneku sellise naeruvääristamise vastu!“

„Teie protest oleks õigustatud,“ arvas minister, „kui meile selgeks teete, et kedagi ei leidu, kes sellist äri tahaks ajada.“

„Sellist meest ei leidu.“

Minister pööras jälle venelase poole.

„Teie, Nikolai Nikolajevitsh, ei taha sii mitte Moskva suitsu osta?“

„Ei tea, mis ma sellega peaksin tegema!“

„Ka mitte saja rubla eest?“

„Ka mitte saja rubla eest!“

Järgnes poeletunniline vaheaeg.

Saksa filminäitlejad saabumisel Tallinnas

Aurik „Ariadne“ saabusid Tallinna Vene ja Saksa filminäitlejad, et teha Tallinnas ja Loksas ülesvõtteid filmi „Kire lainete“ jaoks. Peaosades filmis on Ita Rina ja Vl. Gaidarov, kes ühtlasi ka reshisööriks. Filmi sisuks on piiritusvedajate elu ja seiklused. Vasakult paremale: Ita Rina, Vl. Gaidarov ja Olga Gsovskaja (Gaidarovi abikaasa).

„Teie lasksite mind kutsuda?“ algas ta.

„Jah. Venemaa tahab Teile lepingut pakkuda.“

„Olen nõus oma isamaad teenima.“

„Ilus. Mis maksate meile Moskva suitsu eest?“

„Palun, mis te ütlesite?“

„Mis te maksate meile Moskva suitsu eest?“

„See on rumal nali,“ katkestas opositsioon. „Suits pole kellegi kaup. Me protes-

„Ameeriklane C. C. Brown on praegu siia jõudnud,“ teatas teener.

„Saatke ta siia,“ käskis minister.

Ilmus C. C. Brown.

„Teie olete mind siia kutsunud?“

„Laskisime teid kutsuda, mr. Brown. Teie olete meile mitu korda palvekirju annud, et teid riikliste tellimiste andmisel meeles peaksime. Nüüd võime teile ühe hea äri pakkuda. Kas olete nõus meilt Moskva suitsu ära ostma?“

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Eesti Poola-Läti kergejõustiku kolmik- maavõistlusel.

Vasakult paremale: J. Tiisfelt, parimaid Eesti lühimaajooksjaid, kes püstitas 800 mtr. jooksus uue Eesti rekordi 1.58,8 sek.; poolakas Kusocinski, parimad Poola suurjooksjaid, tuli esimeseks 800, 1500, 5000, 10.000 mtr. jooksus; F. Beldinski, parimaid Eesti pikamaajooksjaid.

„Muidugi.“

„Teie olete täpselt kuulnud,“ kordas minister, „millest jutt on: meie müüme teile Moskva suitsu?“

„Muidugi. Ja mis ta maksab?“

„Kaheksakümmentuhat rubla aastas.“

„Kaheksakümmentuhat rubla on minu arvates liig. Pakun teile nelikümmentuhat.“

Lepiti viimaks kokku viiekümnetuhandele.

„Ja millal algab leping?“ küsis ameeriklane.

„Kui tahate, veel täna.“

„Olen nõus. Siis palun leping kirjutada, et olen Moskva suitsu ostnud, ja kohe selle järele maksan ma aastaraha ette.“

Leping tehti viie aasta peale ja kirjutati kohe alla.

— — —

C. C. Brown läks rahulikult ministeeriumi laiast trepist alla. Pahemas rinnataskus kandis ta lepingut.

„Algus oleks tehtud,“ kaalus ta, „ja see on esiotja peaasi. Nüüd on veel ainult vaja lollu lepingut võimalikult hästi kasutada.“

Ta läks mõnest tänavast läbi ja jooksis üle ühe platsi, mille ääres seisis lai vabrik.

Paks suits tõusis vabriku korstnaist. C. C. Brown laskis ennast vabriku juhile teatada.

„Teie soovite?“

„Teie korstnad suitsevad.“

„Kummaline nentimine. On teil midagi selle vastu?“

„Väga palju. Kuidas tohite teie Moskva suitsu lihtsalt õhku lasta? Moskva suits on minu oma. Ostin ta ja palun teid tänasest päevast suitsu kinni püüda ja minule alati valmis hoida, kui talle järele tulen.“

„See on lollus.“

„Võimalik. Aga siin on minu leping valitsusega. Suits on minu oma ja Teie vastutate kahju eest, mis ma teie suitsu mitte kasutamise läbi saan.“

„Mis pean ma tegema?“

„Üsna lihtne. teie võite oma vabriku suitsu ära osta. Nõuan selle eest kolmtuhat rubla aastas.“

„Sellise asja eest hirmus hind.“

„Vabriku ja korstnate ümberehitamine tuleks Teil hästi kallim. Annan teile kümminutit aega. Selle aja möödumise järele lasen ma teie tule oma lepinglase abiga katla alt kustutada, seega oma suitsu kadumaminemisest hoides.“

Kümne minuti pärast oli leping valmis. C. C. Brown sai aastas 3000 rubla ja vabrik võis vabalt suitseda. Siis istus ta autosse ja sõitis kõik Moskva vabrikud läbi nendega samasuguseid lepinguid sõlmides. Vabrikuid oli 49.

— — —

Vaheajal polnud kaubandusministeeriumis asi veel soikunud.

„Küll näete,“ seletas opositsioon, „et ameeriklane ei teadnud, millest jutt on. Ta tuleb tagasi ja nõuab lepingu tühistamist.“

Samal hetkel teatas teener:

„C. C. Brown palub jutulevõtmist.“

„No näete — varem kui oletasime,“ rõõmustas opositsioon.

Ilmus C. C. Brown.

„Enne kui räägite,“ seletas minister, „juhime teie tähelepanu sellele, et leping seaduslikult tehtud ja seega igas suhtes maksev on. Teie soov seda tühistada oleks täitsa võimatu.“

C. C. Brown astus paar sammu lähemale ja ütles armastusvääriliselt.

„Miks peaksin ma oma lepingu tühistama? Vastuoksa, tuln teilt midagi küsima.“

„Ja see oleks?“

„Ütelge mulle, härra minister, mis maksab kogu Venemaa suits?“

Unustatute saar.

Ameerika kirjaniku **George Barr'i** romaan.

6

„Crust on läbi ja läbi rikutud inimene,“ vastas ta. „Kuid küsimus, mille te praegu algatasite, teeb meile pikemal saarelviibimisel veel tõsist peavalu. Vaevalt kümnendik asunikke on abielupaarid, kuigi paljud neist on abielus. Abielupool, kelle nad on jätnud koju, peab end arvatavasti juba leksks ja tahab ehk juba uut abielu sõlmida. See on keeruline probleem, lady Marion.“

„Teie ei ole veel vastanud mu küsimusele, mister, Percival.“

„Vastan sellele, öeldes teile, et kui selline tahtmine ialgi kerkib, meie lühida protsessi teeme. Selle saare naised peavad olema kaitstud, kui tarvilik, pannes elu kaalule. Keegi neist ei tarvitse meest võtta, keda ta ei taha. Sõprus-abielud meie maapao kestusel, nagu mõned seda kujutlevad, mitte ainult mehed, lady Marion —, ei ole sallitud. Meil on siin kaks vaimulikku ja kui tahetakse abielluda, peab asi õieti sündima. Igatahes võite olla muretu, et ükski mees teid nõuda ei tohi, keda teie ei julgusta.“

Ta vaatas tütarlapsele täiel pilgul näkku. Veri tõusis lady Marionil kuklale ja palgedele. Imelik celtunne õnnest valdas teda. Ta vaikis selle ootusel, mis Percival veel ütles.

See ei öelnud aga midagi, vaid vaikis samuti ja näis kuulatavat gitarril, millel mängis nägematu muusik mingisugust fandangot. Majades särasid igalpool tuled. Mehed ja naised istusid verandaile, et peale rasket päevatööd vestluses ja tasa ümisetud lauludega veeta toredat, kuuvalget ööd. Selle maailmast unustatute asunduse kohal valitses meeoleolu, mis haaras südant, kuid mehe süda, kelle poole vaatas tütarlaps säravalt, niiskelt läikivalt silmil, näis jäänud olevat ükskõikseks või ei leidnud sõnu.

Hiljem tahtis lady Marion häbi kätte surra, kui mõtles sellele põnevuse silmapilgule, ja mõistis, et oli oodanud midagi, mis ei olnud saabunud. Mis ta oleks vastanud, sellele

ei ju lenud ta mõelda. Arvatavasti oleks ta kohelnud Percivali jahedalt ja tagasitõrjuvalt, kuid tõsiasi jäi püsima, et ta oli kibedasti pettunud.

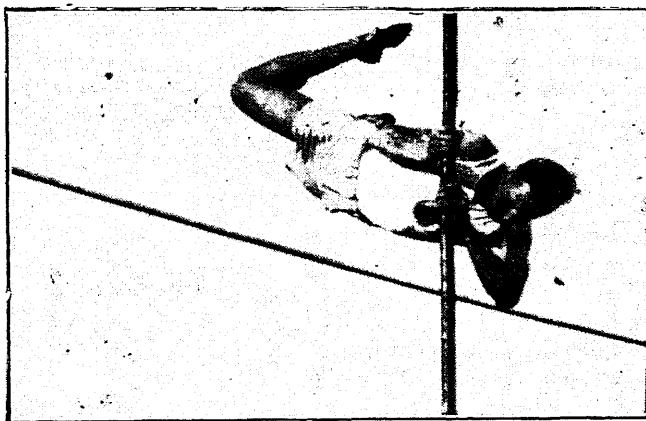
„Usun, et ei ole tarvis karta hädaohtu, et julgustan ialgi ühtegi meest,“ vastas ta jahedalt.

„Ma tean seda,“ vastas Percival tõsiselt, „kuid seda suurem on hädaoht, et tõukate ta tagasi, kui ta teeb eksituse ja peab teie lahkust julgustuseks. Ja sellist tagasilükkamist ei taha ükski mees heameelega kaks korda näha.“

Lady Marion teadis, millele sihtis Percival, õhtule peale kokkupõrget parun Varennega, kui ta talle oma sõpruse üles ütles. Esimest korda peale toda õhtut oli nende vestlus võtnud isikliku pöörde ja tütarlaps kuulis mehe häälest, et oli talle tookord väga palju haiget teinud. See arusaamine, mida Percivali senine ülalpidamine ei olnud lubanud oletada, rahuldas teda nii väga, et tahtis suurmeelsust näidata.

„Meie ei olnud viimasel ajal mitte väga head sõbrad, mister Percival,“ ütles ta. „Kas ei või me seda jälle olla?“

„Kui teie küsimuse sihiks on, et pöörak-

Eesti-Poola-Läti kergejõustiku kolmikmaavõistluselt.

E. T a m m a n (Eesti) hüppab teivast 3.60 mtr., saavutades seega uue Eesti rekordi.

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

**Eesti-Poola-Läti kergejõustiku kolmik-
maavõistluselt.**

J. Dimza, Läti parim sportlane, hüppab kõrgust.

sime tagasi, kus enne seisime, siis pean vastama eitavalt.“

„Mispärast?“ küsis lady Marion jahmatades.

„Sest et sõprus teie ja minu vahel on võimatu,“ vastas Percival. „Teie jäite ehk seisima sinna, kus olime, mina aga mitte.“

„Kuidas pean seda mõistma?“

„Mõelge selle üle järele. Ei, ma usun, et on kõige parem — vähemalt mulle, — et elame edasi nagu siiaamaani. Kui teile seletaksin mispärast, kaotaksite teie võib olla viimase ülejäägi sest heast arvamisest, mis teil on minust. Tunnen kaugust, mis lahutab mind teist, lady Marion, teie olete seda mulle mõned korrad selgesti näidanud ja ei tarvitse karta, et unustan selle jälle, kuigi oleme väga kaugel sellest maailmast, kus see kaugus midagi tähendas.“

Ta tegi lühida vaheaja ja jätkas siis kergesti väriseval häälel :

„See imeilus õõ on nagu loodud selleks, et avada inimeste südameid, ja teie ei tea, mis mulle maksab hoiduda tundelikkusest, mis oleks teile piinlik, ja mul ei ole ehk mille alati seda jõudu — teie mõistate mind ometi?“

Lady Marionil oli olnud aega vastust ette valmistada.

„Jah, mõistan teid,“ ütles ta üsna tasa ja astus tahtmatult sammu Percivali poole, tõstes käe, et seda talle vastu sirutada, mida Percival aga ei näinud. Siis vahtis ta äkki pimedusse. Olga Oboski maja uks oli avanenud, sealt oli väljunud naiselik kuju ja lähenes kiiresti nende suunas. Kui ta mõ-

lemaid märkas, pööras ta tagasi ja jooksis majja.

„Kas ootate kedagi?“ küsis Marion jäiselt. „Segan ehk teid.“

Percival vaatas ikka veel kadunud kujule järele.

„See oli Olga Oboski, arvanma,“ ütles ta äkki.

„Jah, tundsin ta ära.“

„Ja ta tuli nähtavasti, et siin kedagi kohelda, kuid läks kohe jälle tagasi.“

Noor tütarlaps pööras minekule.

„Mulgi on selleks aeg,“ ütles ta.

„Head ööd. Ei, teie ei tarvitse vaeva näha, leian tee üksigi.“

Mõned minutid hiljem astus lady Marion oma majja. Teda teretas etteheitlik hääel seestpoolt.

„Kus olite nii kaua? Ootan siin juba igaviku.“

Marioni imestunud pilk langes Olga Oboskile, kes lamas pikutustoolil.

„Kui kaua?“ küsis ta kiiresti.

„Kui mrs. Vanderlip ei oleks nii palju vaeva näinud, et mu igavust peletada, ütleksin, et ootan juba mitu tundi.“

„Tõepoolest ainult veidi üle poole tunni,“ seletas mrs. Vanderlip kamina äärest.

„Kuid nägin teid alles praegu majast astuvat? Te tulite minu poole, kuid läksite kohe jälle tagasi,“ vastas Marion. Tal oli imelik tundmus, nagu kõiguks maa ta jalge all.

Venelanna hakkas heledasti naerma.

„Kui naljakas!“ hüüdis ta, „ja ma ei ole paigastki liikunud. Arvatavasti oli see üks minu tüdrukuid, keda nägite. Need rumalad lapsed ei usalda mind hästi, mrs. Vanderlip, ja luuravad mind nagu kombulusvalvurid. Teie ei olnud arvatavasti üks, lady Marion, mind peeti teiks ja taheti näha, kas ma midagi ülekohtust ei tee.“

„Ei, ma ei olnud üks,“ vastas Marion. „Kõnelesin mr. Percivaliga — Ülestõusmise pühadest, tead, tädi, — ja ta oli nii lahke, et lubas mulle abi. Ma ei mõista aga, miks temagi uskus, et see olite teie, madam Oboski.“

„Ehk arvas ta, et teeb teile sellega lõbu,“ vastas venelanna pilkavalt. „Ta on ju väga armastusväärne.“

Marion hammustas huuli. Ta oli mõistnud väga hästi väljakutset, mis peitus venelanna sõnades. Kui see varsti tõusis, haaras Marion oma salli, mille oli parajasti käest pannud.

„Saadan teid veel veidi,“ ütles ta.

Olga Oboski avas ukse ja vaatas välja.

„Täna,“ ütles ta, „ei ole vaja. Ma ei karda üksi minna. Kui kohtan juhuslikult mr. Percivali, kas pean teda teie poolt siis tervitama?“

6.

H ä b i v ä ä r n e k u r i t e g u .

Percival jäi seisma, kui lady Marion oli lahkunud, ning vaatas näljase igatsusega majakese uksele, mille kaudu ta oli teda näinud kaduvat.

Möödusid mõned minutid ja ta ei nihkunud ikka veel paigast. Äkki avanes uks ja valgustatud nelinurgas ilmus naiselik kuju. See tuli elastiliste sammudega otse tema poole.

Percival arvas, et ei või oma silmi usaldada. Kas oli võimalik, et Marion tuli vabatahtliselt tagasi, sest et kahetses, et oli nii külmalt lahkunud?

See oli julge oletus ja ta ei tahtnud seda uskuda; kuid tulek näis tasse puutuvat, sest ta seisis kuuvalguses, mis langes läbi puude.

Ta süda põksus ikka metsikumalt, mida lähemale tuli kuju. See astus nii kiiresti, et salli, mis tal ümber pea mässitud, kerges õhtutuules lehvis. Kui ta Percivalist ainult mõned sammud eemal oli, sirutas ta talle tasase hüüdega oma käevarrad vastu ja tahtmatult, vaevalt veel mõelda suutes, avas Percival omad. Järgmisel silmapilgul surus ta kuju tormiliselt oma rinnale.

„On see tõsi?“ kogeles Percival. „Oled sa see tõesti? Kõnele ometi! Ja ütle mulle, et see ei ole unenägu, — armsam — Marion!“

Olga Oboski tuksatas kergesti selle nime nimetusel, kuid ta põimis käevarrad veel tugevamini ümber Percivali kaela. Ta tulised huuled leidsid tema omad pikas, hingeröövivas suudluses. Siis vabastus ta ja naeris heledasti.

„Nii,“ hüüdis ta, „nüüd vihkate vist mind surmavalt.“

Percival tõstis ta pea ja vaatas talle näkku. Nüüd alles märkas ta oma eksitust.

„Minge kuradile!“ pomises ta, kuid ta ei tõuganud tantsjannat eemale. Veri voolas tuliselt läbi ta soonte ja ta meeled olid ärevuses. Kuudeviisi oli venelanna katsunud ta kallal oma raffineeritud ahvatluskunste ja tihti, kui ta meelistas enesele lady Marioni tagasitõukavat külmust, oli ta eneselt küsinud: Mispärast mitte?

Ta oli äkki õnne küllusest langenud haigutavasse sügavusse ja ta mõistus oli kukumisest uimane. Ta kõikus silmapilgu ja siis oli Marion Venor unustatud.

„Minge kuradile!“ hüüdis ta veel kord ja kiskus tantsjanna kaissu. „Ta põlgab mind ju — põlgab mind alati.“

Ta ei saanud edasi kõnelda, Olga Oboski huuled olid jälle tema huultel ja näisid magneedi väel ta südameverd imevat.

Siis kuulsid nad äkki samme, raskeid ja kiireid, nagu tavalikult joostakse. Tume kogu tormas neist ähkides mööda, siis teine.

Percival vahtis pimedusse. Ta peaaegu heitis enesest köidikud, mis hoidsid ta meeli vangis. Veel ikka olid ta käevarrad Olga ümber, kuid kire jõud oli murtud.

„Mis see oli?“ hüüdis tantsjanna nagu unest ärgates.

Percival lasi ta lahti ja kargas teele. Jooksjatest ei olnud midagi näha. Nende sammud kajasid juba kauguses.

Samal ajal kostsid naisehääle heledad hüüded, kaebavad ja süüdistavad.

„Midagi on juhtunud,“ ütles Percival. „Minge tagasi majja ja lukustage uks.“

Juba enne vaibunud küla ärkas uuele elule. Kõigist majadest ilmusid poolenisti riidetatud inimesed. Veidi allpool moodustus laternate rühmas tume mass ja ikka veel kõlasid naise kriiskavad kaebed.

Mis oli juhtunud, on kiiresti jutustatud. Philippa, põlluvahi Pedro 16-aastane tütar, oli läinud kaevu juure vett tooma. Kaev oli ainult mõned sajad sammud majast eemal, kuid möödus pool tundi ja ta ei tulnud tegasi. Vanemad jäid rahutuks ja Pedro läks vaatama. Kaevu ümbruskond oli tühi ja Philippast ei olnud jälgegi. Lõpuks, peale pikka otsimist, leidis ta tütre metsas mines-tanult. Selle seisukord ei lubanud kahelda häbiväärses kuriteos, mis ta kallal toime pandud.

Percival ja väike salk julgeid mehi nägid kõige suuremat vaeva, et hoida tagasi massi viha tundmatu roimari vastu. Mehed kui naised täitsid öise vaikuse needustega. Kõik olid kuulnud juttu, mida rääkis Manuel Crust, ja nad olid veendunud, et tegijat või tegijaid tuli otsida ta pooldajate hulgast. Nende ja Crusti enese vastu pöördus sellepärast massi pime viha. Relvastatuna nugade ja kirvestega tungis mass onnide

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Kirjanik **Norbert Jacques**, pühitses hiljuti oma 50. a. sünnipäeva. Tema elu- ja värviküllased teosed on tema lugematute reiside tulemuseks.

poole, kus elasid Crust ja ta puuraiujad, kui tulid metsalaagrist külla, ja ainult Percivali isik suutis nii palju mõjuda, et üldine torm jäi tulemata.

Kuid vaev oli olnud asjatu, onnid olid tühjad. Crust ja ta mehed olid enda algul peitnud inimhulka, kui nad aga oma nime igatse suus kuulsid, olid nad kadunud.

Hommikune hämarik leidis laagri veel ärkvel. Iga onn oli läbi otsitud, ilma tegijate kohta selgusele tulemata, kuna paljud väljaspool töötavad inimesed ööd veetsid telkides nende tööpaiga läheduses. Et olid häbiteost kaks meest osa võtnud, oletati üldiselt. Kaks saladuslikku jooksjat, keda Percival näinud, näisid seda küllaldaselt tõendavat. Ta seletust kinnitas Olga Oboski; sugugi mitte häbelik, näis see talle valmistavat lõbu, et üldiselt teatavaks sai, et ta sel ajal oli olnud koos Percivaliga.

Järgmisel hommikul kutsus Percival kogu asunduse nõupidamiseks peaplatsile. Eemalolijatele saadeti käskjalad järele. Kui olid ilmunud viimased hilinenud asunikud, alustas Percival oma kõnet.

„Te teate, miks me siin oleme. Mis sindis eile öösel, seda ei tarvitse ma vist jutustada. See on teile sama tuttav kui mulle. Kõige esiteks võin teile edasi anda doktor Cullenilt, et Philippa on tulnud meelemärgusele, ja arst loodab, et tütarlaps jääb ellu.

Esimene asi, mis meil teha, on korraldada üldine lugemine. Härrad Fritz ja Malone

võtavad selle oma peale. Peame kindlaks tegema, kas keegi puudub ja kes. Muu järgneb iseenesest.“

Lugemisega ei jõutud iialgi lõpule, Manuel Crust ei oodanud, kuni hüüti ta nime, vaid tungis oma pooldajatega ettepoole.

„Kui tahate inimesi kinni võtta, kes seda tegid,“ karjus ta karedal häälel, mis kaugele kostis, „siis viin teid nende juure. Need olid sepp Sancho Mendez ja ta sõber Domenico. Kui kuulsime eile öösel, et ähvardasite meid elavalt ära põletada, põgenesime metsa, et oodata, kuni olete rahustunud. Mõne tunni eest roomasid Mendez ja Domenico põõsastest ja palusid meid neid kaitsta. Loobusin sellest. Sancho ei ole mu sõber. Mõlemad on meie metsalaagris. Sidusime nad puude külge ja tulime siia, et öelda boss *) Percivalile, kust neid leida, kui tahab neid tuua.“

Percival vaatas Crustile läbitungivalt näkku. Mendez ja Domenico olid, niipalju kui ta teadis, Crusti pooldajad, kuid see tahtis neid nähtavasti ohverdada, et end lojalse kodanikuna näidata.

Mass tungis kohe metsateele, mis viis laagrisse, ja Percival oli veendunud, et Mendez ja Domenico kistakse tükkideks, olgu nad süüdi või mitte. Tema märguandmise peale moodustas leitnant Platt teatavast hulgast madrustest ahela. Percival ise astus Crusti ette. Ta käsi läks püksitaskusse ja kui ta selle jälle välja võttis, oli tal pistol käes.

Siis pööras ta uuesti massi poole.

„Teie kuulsite kõik, mis Manuel Crust ütles,“ hüüdis ta valjusti. „See võib olla tõsi, kuid võib olla ka vale. Me toome mõlemad mehed metsast alla ja asetame nad korraliku kohtu ette. On nad süüdi, karistatakse neid nagu nad on teeninud; muidu,“ jatkas ta, kuid katkestas kohe. „Manuel Crust on esialgul meie vang. Mister Platt, võtke ta kinni ja laske teda hästi valvata.“

Ainult vähesed lähedalolijad nägid, et Percival viimaste sõnade juures oma pistoli Crusti ribade vahele puuris.

See jäi kivenenult seisma. Alles tüki aja järele kadus ta tarretus. Siis heitis ta Varenne suunas pahase pilgu.

„Mis see tähendab, pagana pihta?“ küsis see pilk pankurilt. „Kas olete mu sõber või mitte? Kõnelege ometi minu eest!“

Varenne vastas portugallase pilgule ainult silmapilgutusega. Kuid see oli rahul-

* Boss—tööjuht Põhja Ameerikas; peremees. Tutetatud Hollandi sõnast „baas“ — meister.

datud sellest, mis seal nägi, ja seda enam, kui nägi, et Percival algas Varennega sosis- tatud kahe kõnet.

„Mis ma teist muidu usun,“ algas pan- kur, „kuid tahan teile järgmist öelda. Olin Manuel Crustiga koos, kui asi juhtus, mina ja veel kaheksa meest, keda võin teile üksikult nimetada. Kuigi olen teie vastane, ei taha siiski kurjategijat kaitsta, seda võite uskuda.“

„Tahaksin seda heameelega,“ vastas Per- cival, „kuid mul on tunne, et teie vaen on isiklik ja et teie ei kohkuks tagasi äärmiste abinõude eest, kaitstes oma pooldajaid.“

„See ei ole tõsi,“ seletas Varenne. „Mu vaen on tingitud veendumusest, et teie ei ole mees, kes meie asundust võib valitseda. Teie nimetate seda mässuks, mina poliitikaks.“

„Hea,“ vastas Percival. „See ei olnud poliitika, mis tegi mind asunduse juhiks, vaid praktiline kogemus. Valitsesin nii hästi kui oskasin ja olen nõus igal ajal tagasi astuma, kui leidub parem mees, kes võtab selle oma peale. See on vist kõik, mis meil selle kohta on öelda.“

Percival ei olnud küll täielikult veendu- nud Varenne avameelsuses, kuid tundis ko- hustust Crusti vabaks anda. Siis andis ta leitnant Plattile käsu kaheteistkümne me- hega, kõik hästi relvastatud, alla tuua kaks süüdlast puurajujate laagrist. Ühtlasi palus ta asunikke majadesse minna ja sinna jääda, kuni vangid on kindlas kohas. Massi mee- leolu oli ikka veel ähvardav ja ta ei tead- nud, kas võib takistada omakohut. Lõpuks kutsus ta advokaat Malone kõrvale.

„Te organiseerite kohtu, Malone,“ ütles ta. „Ilma vormaalsusteta, kui tohin paluda, edasikaebust ei ole. Kuid asi peab sündima korralikult. Pidage meeles, et on midagi õigusetaolist ja unustage silmapilguks, mida teie juristid nimetate seaduseks.“

„Ei ole kerge asi,“ vastas Malone. „Meie advokaadid elame vormaalsustest. Kui seda ei oleks, peaksime nälgima. Kuid tahan teha kõige paremat.“

Peaplats külatänava ees oli vahepeal tüh- jenenud. Asunikud olid täitnud, kuigi vas- tumeelselt, Percivali määrusi, peale kahe, kes aeglaselt jalutasid külatänaval. Perci- vali ja Malone pilgud rändasid jalutajate suunas. Tükk aega ei rääkinud kumbki. Ma- lone mõistis aga asja kohe.

„Kas pean mõlemad kinni püüdma ja koju saatma?“ küsis ta.

„Täna, armas sõber,“ vastas Percival, „teen seda ise. Olen nii kui nii daami viha all ja enam või vähem ei tee mulle enam midagi.“

Majade rea lõpul jõudis ta parun Varen- nele ja lady Marionile järele.

„Vabandage eksitust, lady Marion,“ ütles ta, „kuid mu käsk maksab kõigi kohta. Kas pean oletama, et teie tast hoolida ei taha?“

Marion peatus. Ta silmad kohtasid jon- nakalt Percivali, kuid ta ei vastanud. Va- renne aga pahvatas vihaseks:

„Oskan väga hästi lady Marioni kaitsta,“ hüüdis ta. „Teie häbematu pealetükkivus...“

„Palun, minge kohe oma majja, lady Marion,“ ütles Percival, Varenne tähele panemata.

Tütarlaps ei liikunud paigast.

„Lady Marion tuli minu kutsel minuga,“ vastas parun. „Palun, loobuge hirmutuskat- setest, nad ei mõju minule.“

„Ärge arvake, et see teeb mulle lõbu,“ jatkas noormees, kõneldes ainuüksi tütar- lapsega, „kuid ma pean teile mee- le tule- tama, et siin ei ole eesõigustatud klasse. Te peate sõna kuulma nagu teisedki.“

„Hüva,“ ütles Marion külmalt. „Palun, saatke mind koju, härra parun. Ma ei ta- haks selle härra poolt vägivaldselt ära vii- dud saada.“

Äkki pöörates läksid mõlemad edasi. Per- cival nägi, kuidas Varenne mõne sammu järele oma kaaslaste poole kummardus ja tü- tarlapsele midagi ütles. Ta kõneles tasa, kuid sellest hoolimata võis Percival iga sõna selgesti kuulda.

„Marion — armsam — ma ei või öelda, kui kahju mul on, et andsin põhjust selleks haavamiseks. Selle inimese enesetõlistus muutub väljakannatamatuks. Ehk tuleb aga kord päev . . .“

Marion katkestas teda valjul häälel:

„Kui oleksin mees!“ hüüdis ta. „Kui olek- sin mees!“

Percival, kes seda kuulis, vaatas mee- heites halli taeva poole ja pomises enda- misi:

„Ka mina ei soovi midagi palavamini, siis oleksin pääsnud nii paljustki.“

(Järgneb).

Soovitame suitsetajaile kõrgeväärtuslisi **A/S. „LAFERME“** paberosse ja tubakaid.

Tõtt ja nalja.

Harry Liedtke.

Ühe Berliini veinikaupmehe proua sai hiljuti mingisuguses seltskonnas tuntud kinonäitleja Harry Liedtkega tuttavaks.

„Suurepärane,“ ütles ta, „et teiega kord tuttavaks saan, härra Liedtke. Kas paneksite küll kangesti pahaks, kui ma teid paluksin mulle mu autogrammide kogu jaoks mõne sõna kirjutada?“

„Mitte sugugi, armuline proua,“ vastas Harry Liedtke naeratades.

Ta võttis taskust täitesulepea, kirjutas midagi ja ulatas selle siis daamile.

See luges, esiti hämmastudes, siis aga naeratades:

„Seega tõendan, et olen proua K-lt 20 pudelit kõige paremat valget reinveini tänuga vastu võtnud.
Harry Liedtke.“

Mõtteid.

Algusel pole sõna. Ka mitte jõud ja tegu. Vaid tunne. Armastatakse, vihatakse, kardetakse või austatakse. Ja ailes neist impulsidest kasvab välja meie esimene tegutsemine.

Hoiduge liig kõvadest eluvormidest! Küll pakuvad nad kergemeele vastu silmapilkselt kindlustust. Aga nende tarretus on ühtlasi nende hukkumine: neid ei saa arendada ja kohanada, ja sellepärast tulevad nad purustada.

Suur on meie aeg.

Suur on meie aeg, ja suur on õnn sel ajal elada! Mitte täissõõnu mugav õnn, vaid võitluse ja uue loomingu õnn on meile osaks saanud, ja see peab meid rõõmustama!

Luksus.

„Isa, mis tähendab õieti luksust?“

„Luksus, mu poeg, on see, kui keegi, kes kannab suurt habet, enesele veel kaelasideme kaela seob!“

Tagasihoidlik viisakus.

Ameerika sõber külastab Londoni ärisõpra. Inglise näitab sel puhul ameeriklasele linna, kuid ei leia teiselt suurt vaimustust.

„Noh, kuidas meeldib Teile see maja?“ küsib inglase, jäädes ühe ilusa maja ette seisma.

„Pole viha, aga ta on nii üksik; New-Yorgis võiksin Teile sadandeid selliseid maju näidata.“

„Ma ei tahaks pikemalt enam midagi ütelda,“ tähendas inglase, „sest see siin on — hullumaja.“

Kellad, mis ei purune.

Chaux-Xes-Fond'is tegi keegi insener leiduse, mille abil taskukellad enam katki ei lähe. Tehti katseid ja visati tosinaid tunde vastu seinu ning põrandaid, kuid kellade mehhanism ja kõik jäi endiselt tugevaks ning ei kaotanud oma korrapärasust midagi.

Tõendus.

Keegi arst kelkis mingisugusel pidusöögil valjusti oma kunstiga.

„Lubage, mu daamid ja härrad,“ hüüdis ta valjusti, „juba kakskümmendviis aastat arstin ma inimesi, ja kas on keegi kunagi minu peale kaevanud. Mida tõendab see?“

Ta vaatas võidurõõmsalt oma ümber, kuni tagast lauaotsast keegi ütles:

„Et surnud ei saa rääkida!“

Traditsioon.

„Sina, isa, mis on õieti traditsioon?“

„Traditsioon, mu laps, on midagi, mis isa pärandab pojale.“

Paar päeva hiljem jõudis väike Ants pool tundi hiljem kooli. Kui õpetaja teda selle eest noomis, ütles Ants:

„Härra õpetaja, mis võisin mina parata. Minu traditsioon oli katki ja ema pidi seda lappima.“

Teateid.

Göttingeni ülikoolil on piibel, mis on kirjutatud palmilehtedele. Piibel on 537 lehekülge ja iga lehekülge on kirjutatud erilisele palmilehele.

Aafrikas leidub niinimetatud ahvileivapuid, mida uurijad 5 — 6000 aastat vanaks arvavad. Need puud kasvasid juba siis, kui Hammurabi Babüloni põhjendas ja Cheops püramiidid ehitas. Ka Mehhiko seedria ja Kalifornia mammutpuud saavad kuuli 3000 aastat vanaks.

Mis on haridus.

Millega õige haridus algab, on see, et sa tead, et tühis ei ole see või teine arvamine, vaid ainult tõelikkus: see tähendab: et eneses ja väljas osatakse õigle ja ebaõigele vahet teha, välisele nähtele ja sisemisele mõttele, juhuslikule ja igavesti-tarvilikule.

*

„Armsam, ma olen nüüd nii õnnelik, et enam midagi ei soovi. Kas sina ka, lemmik?“

„Aga Emil, nüüd nädal aega enne minu sünnipäeva!“

*

Keegi Prantsuse keemik on järele uurinud mitmesuguste hualtevärvide kihvti sisaldavust. Noh, naised on ju alati armastanud mehi, kes surma ei karda.

*

Londoni eeslinnas suri keegi mees, kes naisele testamendis muud ei pärandanud kui paari pükse, „mida ta, kui ma veel elasin, alati tahis kanda, kuid ei saanud kanda.“

Eksamil.

„Ja nüüd, härra kandidaat, mis teate teie vanadest Egiptuse kuningatest?“

„Nad on kõik surnud!“

Mõistatuse lahendus

Nr. 9 (195).

Kuldaurahadega kroonitud kohvitööstus

Tallinn,
Teliskivi 44.

„ESTO“

Tel. 22-69.

Soovitab perenaistele hästituntud peene ja puhtamaitselisi **vilja-** ja **oakohvisid.**

Kauba headuse eest vastutus.

Tapeediladu J. WEELMANN

Tallinnas, V. Tartu m. **22,** (omas majas)
Osakond S. Tartu m. telefon 5-82

MILLER autokummide

paremused on:

- 1) ühest tükist tald ja küljed, seepärast ei murdu;
- 2) lai teepinnakujuline tald ja seega aeglane kulumine;
- 3) ühtlane paindumus ja suur elastsus, seega väike sisemine hõõrumissoojus ja rohke kilomeetrite arv.

Tallinna ladu:

Heinr. Lagus,

Müürivahe, 16, Laenupanga majas,
uks B. Telefon (2)12-53.

Ostudel ja järelpärimistel nimetage „Romaani“.

„Romaani“ tellimishinnad: 12 kuud (24 nr. nr.) Kr. 7.50; 6 kuud (12 nr. nr.) Kr. 4.00;
3 kuud (6 nr. nr.) Kr. 2.25; 2 kuud (4 nr. nr.) Kr. 1.60; Üksiknr. 40 s.

Vaimustus

kajastub läbimüügis

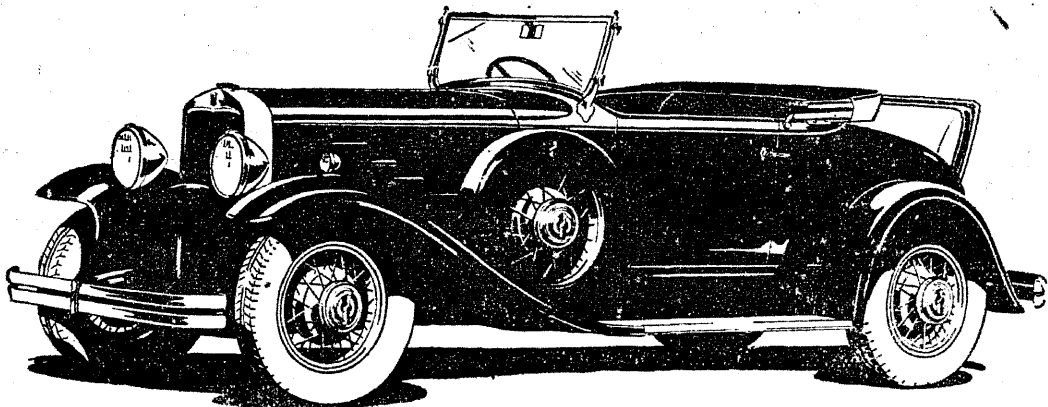

VÄLIMUS
TÖÖVÕIME
MUGAVUS
VÄÄRTUS

Kõikjal kajastub vaimustus uue Durant 6—14 vastu suurenenud läbimüügis.

Vilunud juhtide kogu uus toode kehastab harukordselt tugevat vastupidavust, madalaid korrashoiukulusid, omades sealjuures võrratu ilu ja töövõime.

Vankri erilise ruumirohkuse võimaldab Duranti täiendatud kerde ehitusviis, millises on koostatud teras- ja puukonstruksiooni paremused. Tähelepanuväärt kerde tugevus ja vagasus on ühendatud mugavuse ja stiilsusega.

Durant 6-14 Sport Roadster.

DURANT

hea vanker.

Ainu-
esindaja:

HEINR. LAGUS,

Tallinn, Müürivahe k. 16
Laenupank m. Tel. (2)12-53.